

KENNISCENTRUM
VLAAMSE STEDEN

interlokale vereniging

COMPLEXE STADSPROJECTEN

draaiboek

Naam website KCVS

LOCALISATIESTUDIE

Oorspronkelijke naam document

Studie van de bebossingsmogelijkheden en de afbakening van een regionaal bos en een stadsbos in de regio Gent

Project

Parkbos Gent

Studie van de
bebossingsmogelijkheden en de
afbakening van een regionaal bos
en een stadsbos in de regio Gent

Een zoektocht naar het stadsbos

Provincie
Oost-Vlaanderen

UNIVERSITEIT
GENT

VLAAMSE BOSBOUWVERENIGING

Uitgave

Provincie Oost-Vlaanderen, Dienst 81, Planning en Natuurbehoud

Tekst

Bernard Van Elegem, Tom Embo, Greet Kerkhove, Rik Houthaeve

Van Elegem et al., a. 1997?

Foto's

Bernard Van Elegem: p. 1, 4, 6, 33, 35

Coverfoto

Norbert Huys

Kaarten

NGI, Abdij ter Kameren 13, 1000 Brussel
tel.: 02/ 629.82.82

Vormgeving

Moorland Empire

Verantwoordelijke uitgever

Albert De Smet, Provinciegriffier Oost-Vlaanderen, Gouvernmentstraat 1, 9000 Gent

Voorwoord

Deze brochure bevat de samenvatting van een studierapport met een beleidsondersteunende taak. Hierbij wordt de mogelijkheid onderzocht voor de inplanting van een stadsbos van 200-300 ha, waar de nadruk ligt op het recreatieve aspect en een regionaal bos van 500-600 ha met nadruk op de ecologische kwaliteiten. De locaties voor het stadsbos worden gezocht in een gebied nauw aansluitend bij of behorend tot het stedelijk gebied Gent. Het stadsbos zal een essentiële bijdrage moeten leveren tot de leefbaarheid van de stad. Voor het regionaal bos worden de bebossingsmogelijkheden in een ruime regio rond Gent onderzocht. Bij het regionaal bos wordt uitgegaan van bestaande boscomplexen en staat de versterking van de bestaande bosstructuur centraal.

Het stadsbos en het regionaal bos zullen elkaar aanvullen op sociaal en ecologisch vlak. Zo zal het stadsbos in eerste instantie aan de behoeften van de dagelijkse recreant moeten voldoen. Het regionaal bos beschikt door zijn aanzienlijke oppervlakte over een grotere opvangcapaciteit en zal samen met het stadsbos de - vaak zeer drukke - weekendrecreatie kunnen opvangen. Daar waar het regionaal bos mogelijkheden biedt voor de veeleisende planten- en diersoorten, zal het stadsbos voor een groene enclave zorgen in het verstedelijkt gebied.

In deze brochure worden de potentiële locaties voor het stadsbos behandeld. Als resultaat van het onderzoek worden in deze brochure twee voorlopige locaties voor het stadsbos voorgesteld. Een tweede brochure behandelt de potentiële locaties voor het regionaal bos.

De met grijze achtergrond benadrukte pagina's geven een summier samenvatting van het onderzoek. Hierin wordt het referentiekader van deze studie geschetst evenals de doelstellingen en verwachtingen van de beoogde bosuitbreiding. De resultaten van het onderzoek naar de beste inplantingsplaats voor een stadsbos worden eveneens in deze pagina's opgenomen.

Wie iets meer over de gehanteerde methodiek wenst te vernemen of wie meer details wenst over de specifieke locaties en selectiecriteria, kan de wetenschappelijke samenvatting van de lokalisatiestudie in brochure raadplegen.

De studie wordt in opdracht van AMINAL, afdeling Bos & Groen van de Vlaamse Gemeenschap en de 8^e Directie, dienst 81: Planning en Natuurbehoud van de Provincie Oost-Vlaanderen uitgevoerd door de Vlaamse Bosbouwvereniging en het Seminarie voor Survey en Ruimtelijke Planning, Universiteit Gent.

Voorwoord

Deze bundel is een verzameling van de belangrijkste en meest
bekende werken van de Nederlandse literatuur van de
17e eeuw. De bundel is bedoeld voor de leerlingen van de
hoger onderwijsinstellingen. De bundel is bedoeld voor de
leerlingen van de hogere onderwijsinstellingen. De bundel
is bedoeld voor de leerlingen van de hogere onderwijsinstellingen.

De bundel is bedoeld voor de leerlingen van de hogere
onderwijsinstellingen. De bundel is bedoeld voor de
leerlingen van de hogere onderwijsinstellingen. De bundel
is bedoeld voor de leerlingen van de hogere onderwijsinstellingen.

De bundel is bedoeld voor de leerlingen van de hogere
onderwijsinstellingen. De bundel is bedoeld voor de
leerlingen van de hogere onderwijsinstellingen. De bundel
is bedoeld voor de leerlingen van de hogere onderwijsinstellingen.

De bundel is bedoeld voor de leerlingen van de hogere
onderwijsinstellingen. De bundel is bedoeld voor de
leerlingen van de hogere onderwijsinstellingen. De bundel
is bedoeld voor de leerlingen van de hogere onderwijsinstellingen.

Context en objectieven van het onderzoek

De leefbaarheid van de stad

De stad is een multifunctioneel gebied waar intense relaties en verweving bestaan tussen de diverse menselijke activiteiten (wonen, werken, ontspannen, ...). Derhalve is een *duurzaam beheer van het leefklimaat in verstedelijkte gebieden* essentieel om de leefbaarheid van een stad te garanderen. Stadsrandbossen spelen hierin een belangrijke rol. De stedeling kan in dit "natuurlijk" kader tot rust komen en een gevoel van ruimte ervaren. Deze natuurbeleving kan in de onmiddellijke woonomgeving plaatsvinden waardoor de algemene leefkwaliteit verhoogd wordt. In deze randstedelijke gebieden leeft dan ook bij een heel ruime groep mensen de nood aan bijkomend bos. Deze *stadsrandbossen* kunnen *op een relatief beperkte oppervlakte* een *groot aantal recreanten* opvangen en bieden *aan diverse sociale groepen ontspanningsmogelijkheden*. Met andere woorden kan de schaarse resterende open ruimte, bij de realisatie van een stadsrandbos, op een ideale manier benut worden om de leefbaarheid van het verstedelijkt gebied te verhogen. Het verbeteren van de leefbaarheid in de stad is noodzakelijk om de hoofddoelstelling van en de trendbreuk in het Vlaamse ruimtelijk beleid te realiseren. Deze voorziet in een open en stedelijk Vlaanderen. Stedelijk herstel is dan ook één van de vijf topprioriteiten van de Vlaamse regering.

Het stadsbos wordt in eerste instantie ten behoeve van de stadsbewoner aangelegd en zal dus een belangrijke sociale en recreatieve functie vervullen.

Een grote sociale behoefte aan bos

De grote behoefte aan recreatieve mogelijkheden in de bossfeer wordt heel duidelijk aangetoond door het grote aantal recreanten dat op topdagen (zondag - warmere dagen) in de opengestelde bossen rond steden aanwezig zijn. Op drukke dagen kunnen stadsbossen zoals het Zoniënwoud, het Amsterdamse Bos of Schoenbrunn te Wenen tienduizenden recreanten aantrekken. Het gekende Fontainebleau en Bois de Boulogne bij Parijs ontvangen jaarlijks reeds meer dan vijftwintig miljoen bezoekers. Overal in Europa kent het bezoekersaantal van stadsrandbossen een stijgende trend. Hoewel cijfers van bezoekersaantallen in het Gentse grotendeels ontbreken is het duidelijk dat de schaarse opengestelde bossen onder hoge recreatiedruk staan en dat de draagkracht van het bos vaak wordt overschreden.

Het bostekort in Vlaanderen en rond Gent

Het dichtbevolkte Vlaanderen is met zijn 8,3 % het tweede bosarmste gebied van de Europese Unie (de gemiddelde bosindex van de EU is 24 %). Bovendien is Oost-Vlaanderen met zijn 4 % bos één van onze bosarmste provincies. In relatie tot de bevolkingsdichtheid kan de Gentse regio als het bosarmste gebied van Vlaanderen gerekend worden. Volgens de gangbare norm van één hectare openbaar bos per 100 inwoners wordt een bostekort van 2 800 ha vastgesteld in de regio Gent. De lage bebossingsgraad en de groeiende maatschappelijke functies van het bos wijzen dus op een belangrijk bostekort in de omgeving van Gent.

De beleidsmatige vertaling in Vlaanderen

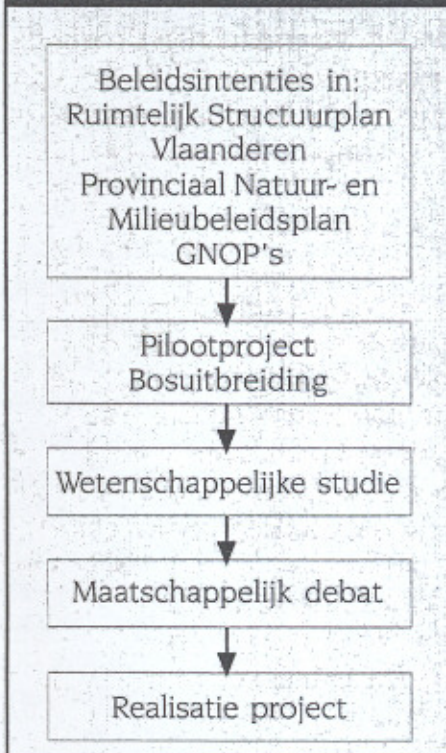
In 1993 werd in het Vlaamse Lange Termijnplan Bosbouw nogmaals het belang onderstreept van het versterken van de bestaande Vlaamse bosstructuur en de aanleg van grootschalige stadsbossen in de nabije omgeving van dichtbevolkte en bosarme gebieden. Hierop stelt de Vlaamse Minister van Leefmilieu en Tewerkstelling Kelchtermans in zijn beleidsbrief "Het milieu in Vlaanderen, een duurzame ontwikkeling voor de generaties van morgen. Beleidsprioriteiten 1995-1999.", dat in het kader van de 2080/92 EU-verordening zal worden getracht in een tijdspanne van vijf jaar op een planologisch verantwoorde wijze, met oog voor de belangen van de landbouwers en met respect voor de aanwezige natuurwaarden 10 000 ha landbouwgrond te bebossen.

Vlaams Minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening Baldewijns stelt in zijn beleidsbrief van 1995 dat een duurzame ruimtelijke ontwikkeling en ruimtelijke kwaliteit de hoekstenen vormen van het Vlaamse ruimtelijk orderingsbeleid. "De herwaardering van het stedelijk weefsel is één van de basisprincipes van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Middelen dienen aangereikt te worden om er wonen, werken en recreatie op elkaar af te stemmen." Tevens wordt het behoud en de versterking van de open ruimte als essentieel ervaren voor het bestendigen van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Het ligt dan ook voor de hand dat de aanleg van recreatieve stadsbossen een belangrijke rol zal spelen, zowel bij de herwaardering van het stedelijk weefsel als bij de versterking van de open ruimte structuur.

Deze beleidsintenties werden bekrachtigd in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen dat in 1997 door het Vlaams Parlement werd goedgekeurd. Dit document dat het toekomstig ruimtelijk beleid van Vlaanderen zal bepalen, stelt dat naast de 10 000 ha bosuitbreiding in het kader van de 2080/92 verordening tevens 10 000 ha ecologisch verantwoorde bosuitbreiding binnen de gewenste bosstructuur moet worden gerealiseerd.

Deze bosuitbreiding moet vooral worden gerealiseerd aansluitend bij bestaande bossen, als buffer, in functie van natuurontwikkeling en -verbinding of in de nabijheid van stedelijke gebieden (onder meer stadsrandbossen in bosarme streken). Dit beleidsdocument beklemtoont dat in deze stedelijke gebieden voldoende kwaliteitsversterkende structuren en elementen, zoals randstedelijk groen, natuurgebieden en boscomplexen moeten worden voorzien. Deze structurele elementen moeten daadwerkelijk bijdragen tot het verbeteren van de algemene leefkwaliteit van de verstedelijkte gebieden.

**Probleemstelling:
algemeen bostekort
leefbaarheid
van de stad**

De hogere overheden in Vlaanderen hebben er zich toe verbonden om in verstedelijkte gebieden nieuwe recreatieve boscomplexen uit te bouwen. Recent werd dan ook een project opgestart dat de concrete realisatie beoogt van een recreatief stadsbos van 200 tot 300 ha. De studie naar de beste inplantingsplaats voor het stadsbos te Gent vormt hier een aanzet toe.

Deze studie is een gedetailleerde uitwerking van de ontwikkelingsperspectieven die door het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en de Lange Termijnplanning Bosbouw worden aangegeven. Ze vormt eveneens een voorbereiding op de uitwerking van het Provinciaal Milieu- en Natuurbeleidsplan.

Bij de concrete uitwerking van het Provinciaal Structuurplan en de Gemeentelijke Structuurplannen kan het stadsbos als een bouwsteen fungeren in dit ruimtelijk ontwikkelingsproces. Hierin is een belangrijke taak weggelegd voor het provinciaal bestuur en de gemeentebesturen, die de beoogde duurzame ruimtelijke ontwikkeling en kwaliteit van het Vlaams beleid op het terrein moeten helpen waarmaken.

Het maatschappelijk debat

Eens de resultaten van de studie bekend gemaakt worden zal bij de bevoegde beleidsinstanties een besluitvormingsproces op gang komen met het oog op de realisatie van het project. Het succes van een dergelijk project zal in sterke mate worden beïnvloed door het maatschappelijk draagvlak voor de beoogde bosuitbreiding.

De talrijke expliciete vragen van o.m. natuurverenigingen, bosverenigingen, wetenschappers en beleidsmensen naar meer publiek toegankelijk bos tonen aan dat er wel degelijk een draagvlak is voor het stadsbos. Bovendien blijkt de vraag naar bosuitbreiding impliciet ook door heel wat meer maatschappelijke actoren te worden gedragen (o.m. scholen, jeugdverenigingen, wandelclubs, sportverenigingen, service-clubs, gemeentelijke adviesraden, milieu-adviesraden, socio-culturele verenigingen, omwonenden, verantwoordelijken voor regionaal toerisme en economische streekontwikkeling, etc...). Ze worden gekenmerkt door hun groot aantal en hun grote verscheidenheid. Vooral in randstedelijke gebieden leeft bij een heel ruime groep mensen de nood aan bijkomend bos. Bij deze groep is vooral de grote behoefte aan recreatieve mogelijkheden in de bossfeer het meest opvallend. Naast recreatie is er een ruim scala aan andere redenen die de impliciete vraag naar meer bos kunnen verklaren. Aangezien het een heel heterogene groep betreft, wordt hun wens voor bosuitbreiding nauwelijks op een gecoördineerde manier geuit. Bosuitbreiding is immers vaak ook niet hun eerste bekommernis. Toch horen ze bij de grote groep mensen die de maatschappelijke vraag naar bosuitbreiding vorm kunnen geven. Door deze ruime doelgroep bij het project te betrekken zullen de resultaten van het bosuitbreidingsproject worden geoptimaliseerd. De realisaties zullen immers gedragen worden door de doelgroepen zelf.

De manier waarop lokale besturen gestructureerd zijn verhindert vaak de toegang van de doelgroepen tot het beleid. Hierdoor wordt de werkelijke maatschappelijke vraag voor de lokale politici onbereikbaar, waardoor projecten inzake duurzame ontwikkeling hun doel vaak voorbij schieten. In dit project zullen de doelgroepen in ruime mate bij de realisatie van het project worden betrokken. Recente voorbeelden van publieke participatie bij dergelijke projecten in het buitenland toonden aan dat de slaagkansen aanzienlijk verhogen bij medebeheer. Het "Strategic Plan for Forestry" (september, 1997) van de FAO onderstreept niet alleen het belang van bossen voor de leefkwaliteit in verstedelijkte gebieden, maar onderkent bovendien ook de publieke participatie als essentieel onderdeel van een goed bosbeheer. Zo zullen geïnteresseerden reeds de kans krijgen om, o.m. via het structuurplan dat van het stadsbos wordt opgesteld, hun opmerkingen of voorkeuren reeds bij het planproces in te werken.

Het stadsbosprofiel

Het stadsbos wordt in eerste instantie ten behoeve van de stadsbewoner aangelegd en zal dus een belangrijke sociale en recreatieve functie vervullen. Alhoewel de nadruk duidelijk op het sociaal-recreatief aspect ligt, zal het stadsbos ook een belangrijke ecologische en structuurversterkende meerwaarde aan het verstedelijkt gebied Gent moeten leveren. Tot de structuurversterkende meerwaarde van het bos kunnen onder meer de schermfunctie, de begrenzing van het stedelijk gebied, het behoud en de versterking van de open ruimte en de landschapsversterking worden gerekend.

Om aan al deze vereisten te kunnen voldoen en opdat de diverse functies van het bos niet onder de recreatieve druk zouden leiden, is een minimumoppervlakte van 100 ha vereist. In het Lange Termijnplan Bosbouw wordt zelfs gesteld dat de oppervlakte bij voorkeur 500 ha of meer bedraagt.

Omwille van de functionele vereisten (namelijk voor de stadsbewoner met een recreatieve doelstelling) en rekening houdend met de ruimtelijke condities, worden de mogelijkheden tot aanleg van het stadsbos onderzocht in een gebied nauw aansluitend bij het stedelijk gebied Gent.

Op relatief korte termijn zullen reeds typische bosdieren, zoals de Grote bonte specht in het nieuw aangelegde bos aangetroffen worden.

Enkele recreatieve doelstellingen en verwachtingen

Bij het zoeken naar een potentiële locatie voor het stadsbos zal heel wat aandacht worden besteed aan de bereikbaarheid van de locatie. Rekening houdende met de heterogene bevolking van Gent moet onder een goede bereikbaarheid worden verstaan: een voor het publiek toegankelijke en met diverse vervoermiddelen (fiets, openbaar vervoer, auto) bereikbare locatie. Uiteraard zal nabijheid, zijnde op korte (tijds)afstand van het stedelijk gebied, bij de bepaling van de bereikbaarheid van de locatie een belangrijke factor zijn. Tevens speelt ook de kwaliteit van de route naar het stadsbos een belangrijke rol vooral voor de zwakkere weggebruikers. Op die manier wordt getracht om op een optimale wijze aan de behoeften te voldoen van zowel de dagelijkse recreant als de weekend- of vrije dagrecreant.

Bij het zoeken naar een geschikte locatie voor het stadsbos zal zo veel mogelijk met de "echte stadsbewoner" rekening worden gehouden. We gaan immers uit van de veronderstelling dat bij inwoners van tuinarme wijken, de nood aan recreatief groen in de buurt van hun woning groter is. In het kader van de realisatie van het stadsbos wordt geopteerd om de zachte recreatiemogelijkheden in het Gentse zo goed mogelijk te spreiden. Derhalve wordt het stadsbos bij voorkeur op voldoende afstand aangelegd van de locaties waar reeds recreatiemogelijkheden in de natuursfeer bestaan. Op die manier wordt getracht op verschillende plaatsen te voldoen aan de behoeften van de recreant.

Omdat de sociale functie vooropgesteld wordt zal het bos maximaal voor het publiek worden opengesteld en zal het van een goed gestructureerd recreatief parcours worden voorzien. Tevens is de realisatie van voldoende visuele diversiteit een belangrijke doelstelling die tegemoetkomt aan de eisen van de recreant.

Enkele ecologische doelstellingen en verwachtingen

Bepalend bij de keuze van een geschikte locatie voor het stadsbos is de garantie voor voldoende ecologische kwaliteit. Zoals voordien reeds vermeld werd, is daarom een voldoende grote oppervlakte aangewezen. Door zijn ruime oppervlakte kan het recreatief stadsbos op korte termijn al een zekere basis-ecologische kwaliteit vertonen. Al snel na de aanplanting zullen zich een aantal vogels en zoogdieren van ruigten in het gebied vestigen. Na een tien- tot twintigtal jaar zullen de snelgroeiende pionierboomsoorten al voor een typisch bosbeeld zorgen en kunnen meer typische bosdieren zoals Grote bonte specht en Eekhoorn in het gebied voorkomen. Inmiddels zal een deel van de ruigtekruiden plaatsmaken voor planten uit jonge bossen zoals Bosandoorn, Speenkruid en Geel nagelkruid. Naarmate het bos ouder wordt zal de ecologische kwaliteit nog toenemen.

De waardevolle natuur- en landschapsrelicten in de locatie en in de nabije omgeving (bijvoorbeeld bos- en heiderelicten, hagen en houtkanten, vochtige hooilanden, ...) zullen op een optimale manier in het project worden geïntegreerd. Andere natuurontwikkelingsmogelijkheden dan bos (bijvoorbeeld de aanleg van een poel of het herstel van een beekprofiel) zullen het geheel een meerwaarde bezorgen.

De structuurversterkende kwaliteit

Groengebieden maken deel uit van het stedelijk gebied en fungeren als dusdanig als structuur- en beeldbepalende elementen in het stedelijk gebied. De aanleg van bos in het stedelijk gebied zal dan ook steeds een belangrijke structuurversterkende rol moeten vervullen.

In dit opzicht is bij de aanleg van een stadsbos het zoeken naar bestaande structuren en het creëren van nabijheid en samenhang met deze stedelijke structuren een niet onbelangrijk

element om de beeld- en structuurbepalende waarde ervan te versterken.

Erg belangrijk bij de structuurversterkende functie van het stadsbos is zijn rol als begrenzing van het stedelijk gebied Gent en het vermogen om aaneengroeiende woonkernen van elkaar te scheiden. Tevens zal ernaar worden gestreefd de bestaande recreatieve structuur (de groenassen) en de structuur van de open ruimte te versterken.

Het verdergaand proces van verstedelijking zet zich immers centrifugaal verder vanuit de stadskern. Open ruimte in en in de nabijheid van de stad komen steeds meer onder druk van de hardere stedelijke functies te staan. De aanleg van een groenstructuur die ook aansluiting kan hebben op stedelijke groenstructuren, kan de open ruimte nabij het stedelijk gebied helpen vrijwaren van dichtslibbing, doch haar ook sturen en structureren.

Naast de bovenvermelde structuurversterkende functies zal het stadsbos tevens een belangrijke rol als buffer of scherm vervullen. Zo kan het stadsbos een scherm vormen t.a.v. visuele hinder, een buffer vormen voor geluidsoverlast of luchtvervuiling, enz....

Doordat het bos een fysieke begrenzing van de stad kan vormen, worden op die manier ook de andere open-ruimtefuncties, zoals landbouw of natuur, beschermd tegen het verder uitdeinen van de stad.

Samenvatting van het onderzoek

1. METHODIEK EN OPBOUW VAN DE STUDIE

Het onderzoek is opgebouwd uit drie grote delen.

• In de **uitsluitende fase** worden potentiële locaties voor het stadsbos afgebakend.

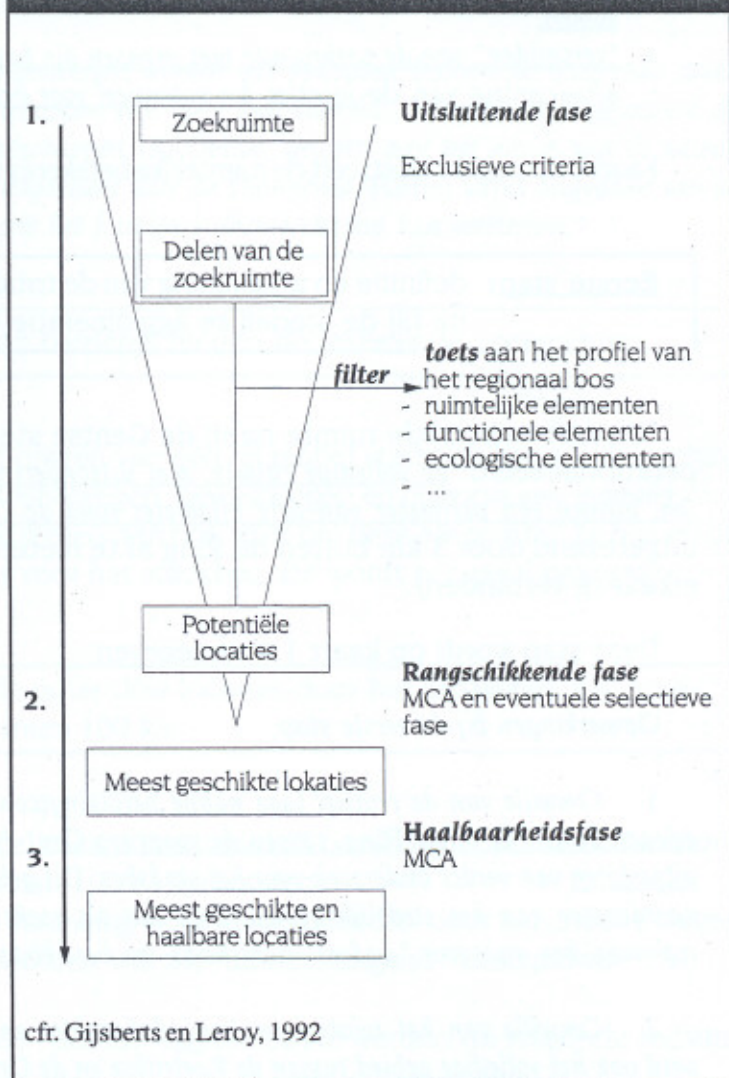
Het gebied dat nauw aansluit bij stedelijk Gent wordt als de zoekzone beschouwd. In die zoekruimte worden de gebieden die absoluut niet voor bebossing in aanmerking komen uitgesloten aan de hand van exclusieve criteria. Vervolgens worden de overblijvende delen van de zoekruimte aan het stadsbosprofiel getoetst. De overblijvende delen worden als potentiële locaties beschouwd.

• In de **rangschikkende fase** worden de (theoretisch) meest geschikte locaties geselecteerd. Hiertoe worden de potentiële locaties onderworpen aan drie deelanalyses die de structuurversterkende, de recreatieve en de ecologische potenties van de locaties nagaan.

• In de **haalbaarheidsfase** worden de praktische realisatiekansen van de meest geschikte locaties getoetst. Deze haalbaarheidsfase wordt opgesplitst in twee delen. In een eerste deel wordt de aanvaardbaarheid van het stadsbos voor andere sectoren onderzocht. In een tweede deel worden de opportuniteiten onderzocht die een snelle realisatie van het stadsbos mogelijk maken. Dit deel is niet opgenomen in de studie. De aanvaardbaarheidsfase wordt m.a.w. als finaliteit van deze studie gezien.

Dit onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van een multicriteria-analyse. In figuur 1 wordt de methodiek met de hiervoor beschreven stappen schematisch weergegeven. De trechter in de figuur stelt de zoekruimte voor die na de verschillende fasen door middel van criteria steeds verder verkleind wordt om uiteindelijk tot de meest geschikte en haalbare locaties voor het stadsbos te komen.

Figuur 1 : schematisch overzicht van de gevolgde methodiek bij de multicriteria-analyse

2. DE UITSLUITENDE FASE VOOR HET STADSBOS

De uitsluitende fase heeft als doel een zoekruimte voor een mogelijke locatie van een stadsbos af te bakenen en deze te reduceren tot een aantal potentiële locaties. Met andere woorden worden hier in de eerste plaats gebieden uitgesloten die niet in aanmerking komen voor een recreatief stadsbos. Dit geschiedt aan de hand van zogenaamde exclusieve criteria.

In de uitsluitende fase werd gewerkt op een schaalniveau van 1:10 000. Verschillende van de hier toegepaste criteria zullen verder moeten worden verfijnd in volgende fases (nl. de rangschikkende fase en de haalbaarheidsfase).

In de uitsluitende fase werden volgende stappen ondernomen:

- afbakening van de totale zoekruimte.
- uitzuivering van de totale zoekruimte van grotere gedeelten die niet voor bebossing in aanmerking komen.
- "versnijden" van de zoekruimte met grenzen die barrières vormen voor de bosfuncties en
- afbakening van de locaties die potentieel voor bebossing in aanmerking komen.

Kaart 1 op pag. 11 illustreert de ruimtelijke betekenis van deze selectie en de afbakingsprocedure.

Eerste stap: definitie en afbakening van de totale zoekruimte "de niet bebouwde ruimte na bij de stedelijke agglomeratie Gent".

"De niet bebouwde ruimte nabij de Gentse stedelijke agglomeratie" werd als volgt geoperationaliseerd: de volledige ruimte, met uitzondering van de aaneengesloten bebouwde oppervlakten, binnen een perimeter van drie kilometer rond de Grote Ring van Gent (deze perimeter werd uitgetekend door 3 km buiten de Ring af te meten op elke uitvalsweg, en deze punten met elkaar te verbinden).

Deze stap wordt op kaart 1 weergegeven.

Opmerkingen bij de eerste stap:

1 Omwille van de relatief lage nabije bevolkingsconcentraties werd het gedeelte van de zoekruimte, gelegen buiten de Grote Ring, tussen de spoorweg Gent-Antwerpen en de Schelde van Melle tot Wetteren uitgesloten van verder onderzoek voor het stadsbos. Dit gebied is de aanzet van een grotere open ruimte ten noordoosten van het stedelijk gebied Gent dat als zoekruimte wel in aanmerking kan komen voor een regionaal bos waarvoor "andere" nabijheids- en bereikbaarheidscriteria worden gebruikt.

2 Omwille van het relatief residentieel karakter en de relatief lage nabije bevolkingsconcentraties werd ook het volledige gebied tussen de Kortrijkse en de Drongense Steenweg uit de zoekruimte uitgesloten.

Tweede stap: gebieden groter dan 10 ha die om juridische en fysische redenen niet voor bebossing in aanmerking komen, worden uit de totale zoekruimte uitgesloten.

Volgende gebieden waar een beschermingsbesluit voor bestaat dat grootschalige bebossing uitsluit, werden niet verder in de analyse opgenomen :

- erkende Natuurreservaten of Vogelrichtlijngebieden: geen enkel;
- geklasseerde landschappen: de Bourgoyen - Ossenmeersen te Mariakerke

Uitsluiting van gebieden (groter dan 10 ha) omwille van de "evidente" fysische onmogelijkheid om bos te realiseren :

- de fysisch effectief aaneengesloten bebouwde ruimte: werd reeds uitgesloten via de definitie van het concept "de niet bebouwde ruimte nabij de stedelijke agglomeratie Gent" (= totale zoekruimte),
- grote wateroppervlakten: de Schelde, de Ringvaart, de Haven en het Kanaal Gent Terneuzen,

Opmerking bij de tweede stap:

De Kastelensite, Scheldevelde en de Scheldemeersen werden wél behouden binnen de resterende zoekruimte, ook al betreft het "geklasseerde landschappen van meer dan tien ha". Deze keuze is gebaseerd op overleg met de afdeling Monumenten en Landschappen (AROHM), getoetst aan het advies van de wetenschappelijke begeleidingscommissie en werd goedgekeurd door de stuurgroep. Hierbij wordt uitgegaan van de veronderstelling dat bebossing in de Kastelensite het huidige bulkenlandschap kan versterken.

Derde stap: het aanduiden van barrières binnen de resterende zoekruimte.

We nemen aan dat het optimaal functioneren van een recreatief stadsbos kan worden gehinderd door de barrière die uitgaat van autosnelwegen, gewestwegen en spoorwegen evenals aaneengesloten lintbebouwing (zie kaart). We stellen dan ook voor om deze als grenzen te nemen bij het afbakenen van de potentiële locaties voor het stadsbos. Dit wordt per geval nagegaan.

Vierde stap: afbakening van de potentiële locaties door het afbakenen van zoekruimtes van minimum 100 ha.

Binnen de aldus gedefinieerde totale zoekruimte worden tenslotte enkel de samenhangende oppervlakten van groter of gelijk aan 100 ha behouden.

Gebieden die beperkt (bij voorbeeld éénmalig) doorsneden worden door secundaire wegen of niet aaneengesloten lintbebouwing worden wél als "samenhangend" beschouwd.

Volgens de graad van nabijheid tot de "Gentse agglomeratie" werden de volgende locaties geselecteerd:

- locaties binnen de grote ring rond Gent: enkel de Gentbrugse Meersen,
- locaties direct grenzend aan de grote ring rond Gent: Vinderhoutse Bossen, Overdam en Kastelensite,
- locaties met een grote contactoppervlakte met bebouwde kernen die binnen de 3 km perimeter rond de grote ring gelegen zijn: Doornzelehoeksken (met Kerkbrugge), Oud Vliegveld (met Oostakker), Scheldemeersen rechteroever (met Merelbeke), Rosdam (met Sint-Denijs-Westrem) en Luchteren (met Drogen).

De 3 km perimeter rond de Grote Ring wordt niét als een absolute grens gezien. Wél nemen we aan dat de geselecteerde gebieden op zijn minst gedeeltelijk binnen deze perimeter moeten liggen.

Opmerkingen bij de vierde stap

1 Volgende twee locaties, die zich deels binnen de 3 km perimeter situeren maar tevens grenzen aan bebouwde kernen buiten de 3 km perimeter, werden eveneens behouden: Scheldevelde (aan De Pinte), Scheldemeersen linkeroever (aan Zevergem).

2 Over enkele andere potentiële locaties bestond twijfel of deze groot en/of samenhangend genoeg zijn. Omwille van hun nabijheid bij andere wél behouden locaties, werd beslist ze na de selectie eventueel mee in aanmerking te nemen bij de uitwerking van een mogelijk stadsbosproject. Het ging om:

- de Damvallei vanuit de Gentbrugse Meersen,
- het gebied ten zuiden van de Antwerpse Steenweg vanuit Oud Vliegveld,
- Desteldonk vanuit Oud Vliegveld,
- het oude Fabelta stort vanuit de Scheldemeersen,
- het gebied ten Zuiden van Zwijnaarde tussen de Oudenaardsesteenweg en de E40 (Zwijnaardedries) vanuit Kastelensite en Scheldevelde,
- het gebied ten noorden van Overdam vanuit deze locatie.

3 De locatie Hospicebossen werd op verzoek van de Stuurgroep van het project in de multicriteria-analyse opgenomen, ook al voldoet deze locatie niet aan het criterium "nabij de stedelijke agglomeratie". Het bosuitbreidingsvoorstel van de Hospicebossen in het kader van het Landinrichtingsproject Leie-Schelde, verantwoordt deze keuze.

Besluit van de uitsluitende fase

De uitsluitende fase leidde tot 12 zoekruimtes die verder aan de multicriteria-analyse zullen worden onderworpen (rangschikkende fase) en die als alternatieve locaties voor een recreatief stadsbos kunnen worden beschouwd. De kaart in bijlage (1:10 0000) situeert volgende locaties:

1. Oud Vliegveld	7. Rosdam
2. Gentbrugse Meersen	8. Luchteren
3. Scheldemeersen Rechteroever	9. Vinderhoutse Bossen
4. Scheldemeersen Linkeroever	10. Overdam
5. Scheldevelde	11. Doornzelehoeksken
6. Kastelensite	12. Hospicebossen

Kaart 1: Resultaat van de uitsluitende fase voor het stadsbos

3. DE RANGSCHIKKENDE FASE VOOR HET STADSBOS

3.1. DE LOCATIES

In de uitsluitende fase werd de zoekzone in verschillende stappen verfijnd *tot 12 locaties* aan de hand van een aantal *exclusieve criteria*.

Volgende 12 locaties werden geselecteerd voor de rangschikkende fase van de multicriteria-analyse : Oud Vliegveld, Gentbrugse Meersen, Scheldemeersen Rechteroever, Scheldemeersen Linkeroever, Scheldevelde, Kastelensite, Rosdam, Luchteren, Vinderhoutse Bossen, Overdam, Doornzelehoeksken en Hospicebossen.

In de rangschikkende fase van de multicriteria-analyse wordt nagegaan in welke mate de potentiële locaties geschikt zijn voor de aanleg van een recreatief stadsbos. Deze geschiktheidsanalyse is een vergelijking waarbij de alternatieve locaties t.o.v. elkaar worden afgewogen, en derhalve gerangschikt.

3.2. DE CRITERIA VOOR DE RANGSCHIKKENDE FASE

Veertien criteria werden opgesteld, waarvan een aantal in subcriteria werden onderverdeeld (zie tabel 1 pagina 13). Voor elke locatie werd nagegaan in welke mate de locatie voldoet aan elk criterium. Voor deze weging werden kwantitatieve scores toegekend. Elk criterium werd in puntenklassen of scores ingedeeld van 1 tot 5. Dit betekent dat een locatie die binnen de hoogste puntenklasse (score 5) valt, volgens het onderzocht criterium het meest geschikt is voor een recreatief stadsbos.

De criteria werden in *drie categorieën* ingedeeld :

- **Structuurversterkende criteria,**
- **Criteria i.v.m. de potentieel recreatieve kwaliteit,**
- **Criteria i.v.m. de potentieel ecologische kwaliteit.**

Deze indeling laat toe de geschiktheidsanalyse per afzonderlijke categorie te lezen. In tabel 1 op pagina 13 wordt een overzicht gegeven van de gehanteerde criteria.

Aan de diverse criteria kan evenwel een verschillende waardering worden toegekend. Bijgevolg werden gewichten toegekend aan de verschillende criteria.

Het toekennen van gewichten aan de criteria kan echter het uiteindelijke resultaat van een multicriteria-analyse in belangrijke mate beïnvloeden. Daarom wordt het referentiekader waarop het toekennen van de gewichten gebaseerd is zo goed mogelijk verantwoord en geëxpliciteerd. Dit referentiekader is gebaseerd op het voordien omschreven profiel en doeltype van het stadsbos.

Om de mogelijke invloed van de toegekende gewichten na te gaan, worden verschillende scenario's gehanteerd. Per categorie worden diverse scenario's uitgewerkt waarbij verschillende gewichten aan de criteria worden toegekend.

Tabel 1: De criteria van de rangschikkende fase

GESCHIKTHEIDSCRITERIA	
Structuurversterkende criteria	
<ul style="list-style-type: none"> - Onderdeel van de natuurlijke structuur - Onderdeel van een groenas van Gent - Landschappelijke accentuering van cultuurhistorische elementen door bebossing - Potentiële schermfunctie van het bos - Potentieel verhinderen van het ruimtelijk aan elkaar groeien van bepaalde woonkernen - Potentieel ruimtelijke begrenzing van het stedelijk gebied door bos - Graad van samenhang <ul style="list-style-type: none"> • Aansluitend bij een grote open ruimte (uitbreidingsmogelijkheden) • Versnipperingsgraad 	
Criteria i.v.m. potentieel recreatieve kwaliteit	
<ul style="list-style-type: none"> - Bevolkingsconcentratie <ul style="list-style-type: none"> • Bevolkingsconcentratie binnen een straal van 3 km • Aantal inwoners van tuinarme wijken binnen een straal van 3 km - Bereikbaarheid <ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid te voet • Bereikbaarheid met de fiets • Bereikbaarheid met het openbaar vervoer - Afwezigheid van zachte recreatieve voorziening (in open lucht) in de nabije omgeving - Afwezigheid van hinderende infrastructuur <ul style="list-style-type: none"> • Afwezigheid van zware industrie • Afwezigheid wegeninfrastructuur 	
Criteria i.v.m. de potentieel ecologische kwaliteit	
<ul style="list-style-type: none"> - Potentiële samenhang met bestaande natuurwaarden in de richting van de bossfeer - Geografische diversiteit binnen het gebied <ul style="list-style-type: none"> • Textuurklassen • Waterhuishoudingstypes • Hoogteverschil - Aanwezigheid van bos <ul style="list-style-type: none"> • Huidige aanwezigheid van bos • Aanwezigheid van oude boskernen of oude bosrelicten • Vroegere aanwezigheid van bos 	

3.3. DE MULTICRITERIA-ANALYSE VOOR DE RANGSCHIKKENDE FASE

In dit gedeelte van het rapport worden alle geselecteerde locaties aan de criteria van de geschiktheidsfase onderworpen. Per categorie van criteria wordt eerst een afzonderlijke multicriteria-analyse (de deelanalyse) uitgevoerd :

- de multicriteria-analyse voor de structuurversterkende criteria,
- de multicriteria-analyse voor de recreatieve criteria,
- de multicriteria-analyse voor de ecologische criteria.

Binnen elke deelanalyse worden de resultaten getoetst aan verschillende scenario's, waarbij de impact van de toegekende gewichten nagegaan wordt.

Bij de deelanalyses voor de structuurversterkende, recreatieve en ecologische criteria wordt als volgt te werk gegaan : het toekennen van gewichten aan de criteria gebeurt in eerste instantie aan de hand van één basisscenario, dat het best aanleunt bij de doelstellingen van het stadsbos. Het resultaat van deze deelanalyse wordt vervolgens aan een aantal andere scenario's getoetst, waardoor de mogelijke subjectiviteit door het toekennen van gewichten aan de criteria kan worden nagegaan.

Ten slotte worden in de globale multicriteria-analyse voor de rangschikkende fase de procentuele resultaten van de deelanalyses bij elkaar opgeteld.

3.3.1. De drie deelanalyses

In tabel 2 op pagina 15 wordt een overzicht gegeven van het resultaat van de drie deelanalyses.

Hieronder volgt een beknopte bespreking van de resultaten van de deelanalyse voor de structuurversterkende, recreatieve en ecologische criteria.

Uit de **deelanalyse voor de structuurversterkende criteria** blijkt dat het Oud Vliegveld (78 %), de Kastelensite (73 %) en Rosdam heel hoge structuurversterkende potenties vertonen bij bosaanleg. Scheldevelde (69 %), Gentbrugse Meersen (62 %) en Vinderhoutse Bossen (69 %) beschikken over hoge structuurversterkende potenties. Overdam (38 %), Doornzelehoeksken (33 %) en Hospicebossen (38 %) hebben zeer lage structuurversterkende potenties. De overige drie locaties, namelijk Scheldemeersen Rechteroever (51 %), Scheldemeersen Linkeroever (51 %) en Luchteren (51 %) beschikken over matige structuurversterkende potenties.

Uit de **deelanalyse voor de criteria i.v.m. de potentieel recreatieve kwaliteit** blijkt dat geen enkele locatie heel hoge recreatieve potenties vertoont. Gentbrugse Meersen (65 %), Vinderhoutse Bossen (67 %), Luchteren (65 %), Scheldemeersen Rechteroever (65 %), Oud Vliegveld (61 %) en Kastelensite (63 %) beschikken over hoge recreatieve potenties. Doornzelehoeksken (45 %) en Hospicebossen (41 %) vertonen lage recreatieve potenties. De overige locaties, namelijk Scheldemeersen Linkeroever (50 %), Scheldevelde (55 %) en Rosdam (55 %) beschikken over matige recreatieve potenties.

Uit de **deelanalyse voor de criteria i.v.m. de potentieel ecologische kwaliteit** blijkt dat Hospicebossen (89 %), Kastelensite (88 %), Rosdam (76 %) en Vinderhoutse Bossen (76 %) heel hoge ecologische potenties vertonen. Scheldevelde (68 %) en Gentbrugse Meersen (60 %) beschikken over hoge ecologische potenties bij bosaanleg. Luchteren (39 %) en Doornzelehoeksken (39 %) hebben heel lage ecologische potenties en Scheldemeersen Linkeroever (41 %), Scheldemeersen Rechteroever (49 %) en Overdam (49 %) hebben lage ecologische potenties. De locatie Oud Vliegveld (55 %) beschikt over matige ecologische potenties.

De resultaten volgens het basisscenario van de deelanalyses voor de structuurversterkende en de ecologische criteria, bleken heel goed overeen te stemmen met de resultaten van de overige scenario's.

Bij de recreatieve criteria bleken de resultaten van het basisscenario iets meer af te wijken van de resultaten van de andere scenario's. In alle scenario's kwamen echter dezelfde locaties met zeer hoge en hoge recreatieve potenties naar voren.

Tabel 2: Overzicht van de locaties onderworpen aan de structuurversterkende, recreatieve en ecologische criteria

CRITERIA	GEWICHT	Oud Vliegveld	Gentbrugse Meersen	Schelde Rechteroever	Schelde Linkeroever	Scheldevelde	Kastelensite	Rosdam	Luchteren	Vinderhoute Bossen	Overdam	Doornzelehoekske	Hospicbossen
DE STRUCTUURVERSTERKENDE CRITERIA													
Stedelijke structuur													
<i>begrenzing stedelijk gebied</i>	2	6	10	6	2	6	6	6	6	6	6	2	2
<i>scheiding woonkernen</i>	2	10	6	2	2	10	10	10	6	6	2	6	2
Recreatieve structuur													
<i>onderdeel groenas</i>	1	5	5	5	5	5	5	5	1	5	1	1	1
Open ruimte structuur													
<i>onderdeel natuurlijke structuur</i>	1	1	3	5	5	1	1	3	3	5	1	1	1
<i>versterken van cultuurhistorisch waardevol landschap</i>	1	3	2	1	1	5	5	3	3	3	5	3	5
<i>samenhang open ruimte</i>	1	5	1	1	5	3	3	1	3	3	1	1	5
Potentiële schermfunctie													
<i>schermfuncties</i>	1	5	1	3	3	1	3	5	1	3	1	1	1
Totaalscore volgens de structuurversterkende criteria (op 45)		35	28	23	23	31	33	33	23	31	17	15	17
Totaalscore volgens de structuurversterkende criteria (in %)		78	62	51	51	69	73	73	51	69	38	33	38
DE RECREATIEVE CRITERIA													
Bevolkingsconcentraties													
<i>Bevolkingsconcentratie binnen een straal van drie kilometer</i>	3	6	15	9	9	6	12	6	6	6	9	3	6
<i>Aantal inwoners van tuinarne wijken binnen een straal van 3 km.</i>	3	3	15	9	9	3	9	3	3	9	15	3	3
Bereikbaarheid													
<i>bereikbaarheid te voet</i>	2	8	4	10	4	8	4	8	8	8	4	4	8
<i>bereikbaarheid met de fiets</i>	2	6	6	6	6	4	4	4	8	10	4	2	4
<i>bereikbaarheid met het openbaar vervoer</i>	2	6	10	10	2	10	10	10	10	2	10	6	2
Afwezigheid van zachte recreatieve voorzieningen													
<i>afwezigheid van zachte recreatieve voorzieningen</i>	4	20	4	4	4	12	12	12	12	12	12	20	4
Afwezigheid van hinderende infrastructuur													
<i>afwezigheid van zware industrie</i>	3	3	15	9	9	15	15	15	15	15	3	3	15
<i>afwezigheid van wegeninfrastructuur</i>	3	15	3	15	12	3	3	3	9	12	9	9	3
Totaalscore volgens de recreatieve criteria (op 110)		67	72	72	55	61	69	61	71	74	66	50	45
Totaalscore volgens de recreatieve criteria (in %)		61	65	65	50	55	63	55	65	67	60	45	41
DE ECOLOGISCHE CRITERIA													
Samenhang met bestaande natuurwaarden													
<i>Samenhang met bestaande natuurwaarden in de richting van de bossfeer</i>	6	24	18	12	12	24	30	24	12	30	24	18	30
Geografische diversiteit													
<i>textuurklassen</i>	1	1	3	5	3	1	4	3	3	5	1	1	1
<i>waterhuishoudingstypes</i>	1	3	3	5	3	3	5	5	5	5	3	3	1
<i>hoogteverschil</i>	1	1	1	3	1	1	1	1	1	3	1	1	5
Aanwezigheid van bos													
<i>huidige aanwezigheid van bos</i>	2	6	10	6	6	10	10	10	2	6	2	2	10
<i>aanwezigheid van oude boskernen of oude bosrelicten</i>	2	2	6	2	2	2	6	6	2	2	2	2	10
<i>vroegere aanwezigheid van bos</i>	2	4	4	4	4	10	10	8	4	6	4	2	10
Totaalscore volgens de ecologische criteria (op 75)		41	45	37	31	51	66	57	29	57	37	29	67
Totaalscore volgens de ecologische criteria (in %)		55	60	49	41	68	88	76	39	76	49	39	89

3.3.2. De globale multicriteria-analyse voor de rangschikkende fase van het stadsbos

3.3.2.1. Resultaat van de multicriteria-analyse als som van de deelanalyses

De globale multicriteria-analyse voor de rangschikkende fase wordt berekend aan de hand van de basisscenario's van de deelanalyses, die het best aansluiten bij het stadsbosprofiel.

Uit het stadsbosprofiel blijkt het belang van de deelanalyse voor de recreatieve kwaliteit door te wegen in de globale multicriteria-analyse voor de rangschikkende fase. Er wordt gekozen om dit in rekening te brengen bij de bepaling van het uiteindelijk resultaat.

Concreet wordt het resultaat van de globale multicriteria-analyse voor de rangschikkende fase als volgt berekend : de procentuele resultaten van de drie deelanalyses worden bij elkaar opgeteld, waarbij het resultaat van de deelanalyse voor de recreatieve kwaliteit met een factor 1,5 wordt vermenigvuldigd.

Het resultaat van de globale multicriteria-analyse voor de rangschikkende fase voor het stadsbos wordt in de onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 3: Resultaat van de rangschikkende fase voor het stadsbos

	GEWICHT	Oud Vliegveld	Gentbrugse Meersen	Schelde Rechteroever	Schelde Linkeroever	Scheldeveld	Kastelensite	Rosdam	Luchteren	Vinderhoutse Bossen	Overdam	Doornzelehoeksken	Hospicebossen
Deelanalyse i.v.m. structuurversterkende criteria	1	78	64	51	51	69	73	73	47	64	38	33	38
Deelanalyse i.v.m. recreatieve criteria	1,5	100	106	97	75	82	94	82	97	100	90	67	61
Deelanalyse i.v.m. ecologische criteria	1	55	60	49	41	68	88	76	39	76	49	39	89
Resultaat		233	230	197	167	219	255	231	183	240	177	139	188
Procentueel		67	66	56	48	63	73	66	52	69	51	40	54

3.3.3. Indeling van de locaties in geschiktheidsklassen als resultaat van de globale multicriteria-analyse voor de rangschikkende fase voor het stadsbos

De indeling van de locaties in geschiktheidsklassen is gebaseerd op :

- de puntenscore van de locatie voor de globale multicriteria-analyse voor de rangschikkende fase van het stadsbos enerzijds,
- de potenties van de locaties voor de structuurversterkende kwaliteit, de recreatieve kwaliteit en de ecologische kwaliteit anderzijds.

Deze werkwijze is gebaseerd op een tentatieve indeling in geschiktheden die verwijst naar de kwalitatieve waardering per categorie.

In de tabel op pagina 17 wordt een overzicht gegeven van de indeling in geschiktheidsklassen van de verschillende locaties.

Tabel 4: Indeling in geschiktheidsklassen van de verschillende locaties als resultaat van de globale multicriteria-analyse voor de rangschikkende fase voor het stadsbos

LOCATIES	totale puntenscore	potenties voor de structuurversterkende criteria	potenties voor de recreatieve criteria	potenties voor de ecologische criteria	geschiktheidsklasse
Kastelensite Zwijnaarde	73 %	heel hoog	hoog	heel hoog	meest geschikt
Vinderhoutse bossen	70 %	hoog	hoog	heel hoog	
Gentbrugse Meersen	63 %	hoog	hoog	hoog	
Oud Vliegveld	67 %	heel hoog	hoog	matig	geschikt
Rosdam	66 %	heel hoog	matig	heel hoog	
Scheldevelde	63 %	hoog	matig	hoog	
Schelde Rechteroever	56 %	matig	hoog	laag	matig geschikt
Hospicebossen	54 %	heel laag	laag	heel hoog	
Luchteren	53 %	laag	hoog	heel laag	
Overdam	51 %	heel laag	hoog	laag	
Schelde Linkeroever	48 %	matig	matig	laag	weinig geschikt
Doornzelehoeksken	40 %	heel laag	laag	heel laag	minst geschikt

Tot de **meest geschikte locaties** voor de aanleg van een recreatief stadsbos worden **Kastelensite-Zwijnaarde, Vinderhoutse Bossen en Gentbrugse Meersen** gerekend. Zij behalen een hoge tot heel hoge eindscore en beschikken enkel over hoge en zeer hoge potenties voor de hoofdgroepen van criteria (m.a.w. zowel voor structuurversterkende, recreatieve als ecologische criteria).

Oud Vliegveld, Rosdam en Scheldevelde worden als **geschikte locaties** voor de aanleg van een stadsbos beschouwd : zij behalen een hoge eindscore, maar beschikken voor één van de drie hoofdgroepen van criteria slechts over matige potenties.

De locaties **Scheldemeersen Rechteroever, Hospicebossen, Luchteren** en **Overdam** worden als **matig geschikt** beschouwd. Zij behalen een matige eindscore en beschikken over vrij uiteenlopende resultaten voor de verschillende deelanalyses.

Scheldemeersen Linkeroever wordt als een **weinig geschikte locatie** voor de aanleg van een stadsbos beschouwd : deze locatie haalt een slechte eindscore, maar beschikt voor één van de drie hoofdgroepen van criteria nog over matige potenties.

Doornzelehoeksken heeft enkel lage en heel lage potenties voor de drie hoofdgroepen van criteria en behaalt tevens de laagste eindscore. Deze locatie wordt dan ook als **de minst geschikte locatie** voor de aanleg van een stadsbos beschouwd.

De kaart met de resultaten van de indeling van de verschillende locaties in geschiktheidsklassen wordt op pagina 19 weergegeven.

3.4. BESPREKING VAN DE RESULTATEN VAN DE RANGSCHIKKENDE FASE

De rangschikkende fase heeft de selectie van de meest geschikte locaties voor aanleg van een recreatief stadsbos voor Gent tot doel. Tot slot van deze fase koppelen we de resultaten van de multicriteria-analyse terug naar de scores op de verschillende criteria (onafhankelijk van de nadien toegekende gewichten). Op die manier kunnen de belangrijkste troeven (criteria waarop maximaal werd gescoord) van de locaties en de belangrijkste bezwaren (criteria waarop minimaal werd gescoord) tegen elkaar worden afgewogen.

Hieronder volgt een bespreking van de belangrijkste voor- en nadelen van de potentiële locaties. Zij worden in volgorde volgens hun procentuele scores besproken.

De meest geschikte locaties

Hoewel de **Kastelensite** in geen enkele van de deelanalyses de eerste plaats bekleedt, heeft deze locatie **heel hoge potenties voor structuurversterking en ecologische kwaliteit**. De locatie beschikt tevens over **hoge recreatieve potenties**.

De Kastelensite beschikt over de volgende troeven: bebossing kan er een potentieel aaneengroeien van woonkernen ten zuiden van Gent verhinderen en kan tevens een groenas vanuit/ naar Gent aanzienlijk versterken. De bereikbaarheid met het openbaar vervoer is er goed en er is geen zware industrie aanwezig. De locatie beschikt over hoge potenties voor samenhang met bestaande lokale natuurwaarden in de richting van de bossfeer. Ongeveer de helft van deze locatie was vroeger bebost. Tenslotte speelt ook de relatief hoge huidige aanwezigheid van bos een belangrijke rol bij de beoordeling van de geschiktheid van deze locatie.

Het voornaamste bezwaar tegen de aanleg van het stadsbos in deze locatie wordt gevormd door de aanwezigheid van storende infrastructuur (snelweg E40, Oudenaardsesteenweg, Kortrijksesteenweg en spoorweg Gent - De Pinte).

De locatie **Vinderhoutse Bossen** vertoont bij bosaanleg **heel hoge ecologische potenties en hoge recreatieve en structuurversterkende potenties**.

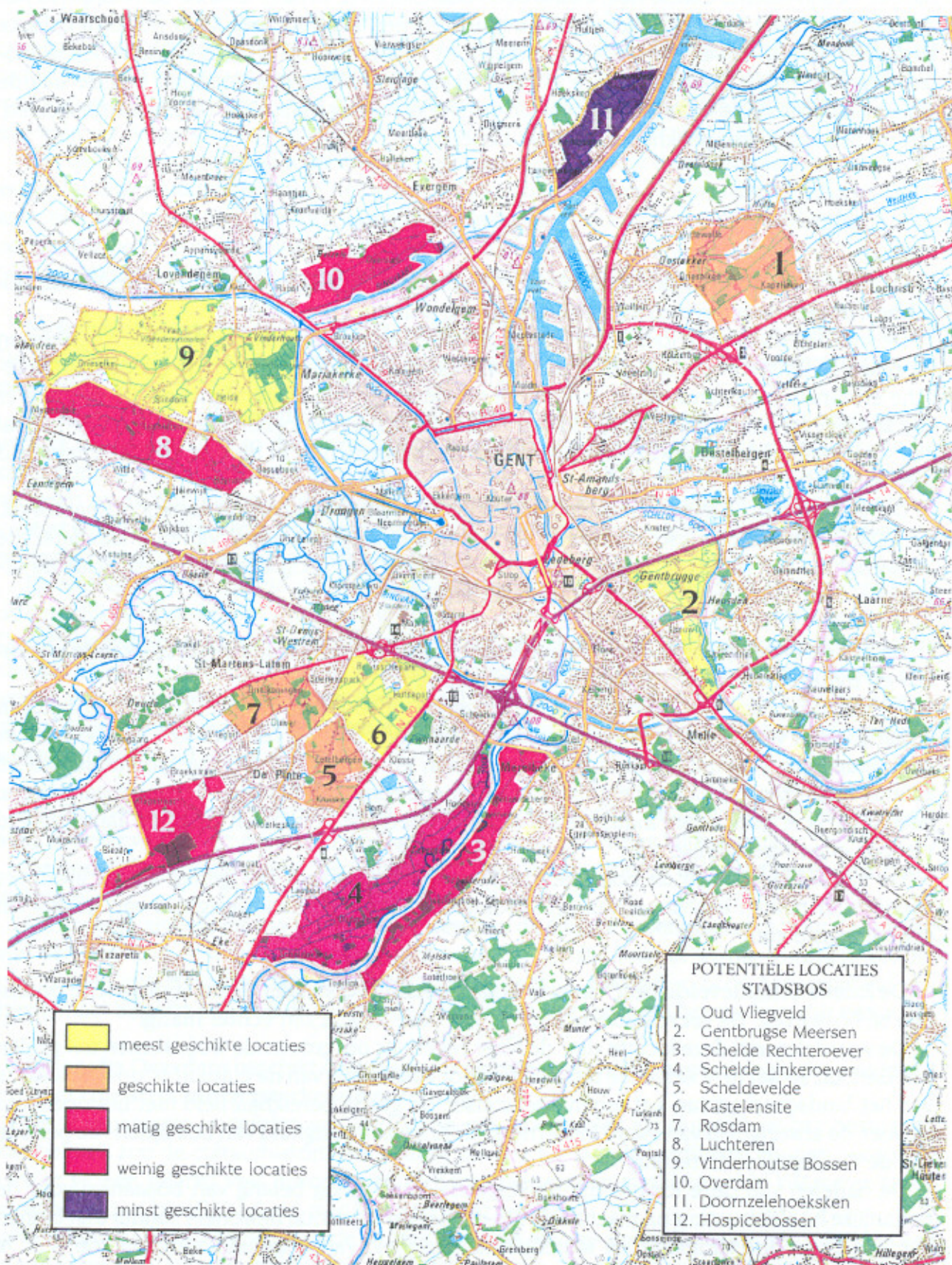
Een groot voordeel van deze locatie is dat ze in belangrijke mate deel uitmaakt van de Gentse groenassenstructuur en van de natuurlijke hoofdstructuur. Daarenboven is de bereikbaarheid met de fiets (langs de Oost-West route) nu reeds goed en is er geen storende zware industrie aanwezig. Bij bosaanleg in deze locatie is een goede samenhang met de bestaande lokale natuurwaarden mogelijk en de geografische diversiteit is er groot.

Het belangrijkste bezwaar voor deze locatie is dat de cultuurhistorische waarde van het bestaande open kouter-bulkenlandschap in belangrijke delen van deze locatie geschaad kan worden door bosaanleg. Bij bosaanleg zal rekening moeten worden gehouden met het open valleikarakter van de Oude Kale. Tevens zullen ook de belangrijke kouter- en bulkrelicten als open landschap gaaf dienen gehouden te worden. De bereikbaarheid met het openbaar vervoer is momenteel erg slecht. Daarenboven zijn in deze locatie slechts heel weinig oude bosrelicten terug te vinden.

De **Gentbrugse meersen** beschikken over **hoge recreatieve, structuurversterkende en ecologische potenties** bij bosaanleg.

Bos zou hier bij uitstek fungeren als begrenzer van het stedelijk gebied Gent en de locatie vormt een basisonderdeel van de Gentse groenassenstructuur. De bevolkingsconcentratie (zonder tuin) binnen een straal van drie kilometer is er uitermate hoog en de bereikbaarheid met

Kaart 2: Resultaat van de rangschikkende fase voor het stadsbos

het openbaar vervoer is daarenboven goed. Er is geen storende zware industrie aanwezig. De aanwezigheid van bos in de omgeving van de Gentbrugse Meersen is relatief hoog.

Het sterk versnipperd en ingesloten karakter van de locatie vormt echter een belangrijk nadeel. Er zijn slechts enkele heel kleine oude bosrelicten te vinden. Ook de aanwezigheid van geluidspolutie, veroorzaakt door de snelweg E17, is een sterk nadeel. Maar het belangrijkste bezwaar tegen de aanleg van hét Gentse stadsbos in deze locatie is de te kleine aaneengesloten oppervlakte die voor bebossing in aanmerking komt. Rekening houdend met de waarde van de nog bestaande waardevolle meersen en het open landschapskarakter binnen het gebied, zijn de bebossingsmogelijkheden er sterk beperkt.

De geschikte locaties

De locatie **Oud Vliegveld Oostakker** beschikt over **heel hoge structuurversterkende potenties, hoge recreatieve en matige ecologische potenties.**

De voordelen van deze locatie zijn : de hoge potenties om aan elkaar groeiende woonkernen uit elkaar te houden, de versterking van de Gentse groenassenstructuur, de goede morfologische en functionele samenhang van de open ruimte, de vele schermfuncties die een bos er zou kunnen vervullen, de afwezigheid van zachte recreatieve voorzieningen binnen een straal van vijf kilometer en de afwezigheid van storende infrastructuur in de onmiddellijke nabijheid van de locatie.

De nadelen zijn: de minder belangrijke rol binnen de natuurlijke hoofdstructuur op macrovlak, de relatief lage bevolkingsconcentratie zonder tuin binnen een straal van drie kilometer, de aanwezigheid van storende zware industrie, het gebrek aan geografische diversiteit en de afwezigheid van oude boskernen of oude bosrelicten.

De locatie **Rosdam** beschikt over **heel hoge ecologische en structuurversterkende potenties en matige recreatieve potenties** bij bosaanleg.

De voordelen van deze locatie zijn de volgende : bebossing in deze locatie zou het aan elkaar groeien van de woonkernen ten zuiden van Gent kunnen verhinderen. Het bos zou er een belangrijke schermfunctie kunnen uitoefenen en zou er het Gentse groenassensysteem kunnen versterken. De locatie beschikt over een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer. Bovendien is er geen zware industrie aanwezig en speelt de huidige en vroegere aanwezigheid van bos er een belangrijke rol.

De nadelen liggen bij de hoge interne versnipperingsgraad, het gering aantal inwoners zonder tuin binnen een straal van drie kilometer, de storende aanwezigheid van wegen- en spoorinfrastructuur.

De locatie **Scheldevelde** beschikt over **hoge structuurversterkende en ecologische potenties** bij bosaanleg. De **recreatieve potenties** van deze locatie zijn echter **matig**.

De voordelen van deze locatie zijn : de hoge potenties om groeiende woonkernen ten zuiden van Gent uit elkaar te houden, de mogelijkheid tot versterking van de cultuurhistorische waarde van het landschap en van het groenassensysteem, de goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer, de afwezigheid van zware industrie en de hoge aanwezigheid van bos tijdens de periode van de Oostenrijkse bezetting.

De nadelen van deze locatie zijn de volgende : het gering belang van bosaanleg voor de natuurlijke hoofdstructuur op macrovlak, het relatief gering aantal bewoners zonder tuin binnen een straal van drie kilometer, de storende aanwezigheid van wegeninfrastructuur, de geringe geografische diversiteit en de geringere aanwezigheid van oude bosrelicten.

De matig geschikte locaties

De locatie **Scheldemeersen Rechteroever** beschikt over **hoge recreatieve potenties, matige structuurversterkende potenties en lage ecologische potenties** bij bosaanleg.

Toch beschikt deze locatie over het voordeel een belangrijk onderdeel te zijn van de Gentse groenassenstructuur en van de natuurlijke hoofdstructuur op macrovlak. Daarenboven is de bereikbaarheid te voet er goed (vooral voor de bewoners van Merelbeke) en is de bereikbaarheid met het openbaar vervoer vanuit Gent eveneens verzekerd. Storende wegeninfrastructuur is er evenmin en de geografische diversiteit is er groot.

Het belangrijkste bezwaar tegen bosaanleg in deze locatie is dat de cultuurhistorische waarde en de huidige natuurwaarde van het meersenlandschap zou kunnen worden geschaad. Daarenboven kan bosaanleg hier het aan elkaar groeien van woonkernen niet verhinderen. Wat zachte recreatieve voorzieningen betreft is reeds een fiets- en wandelpad aanwezig langs de Schelde. Binnen de locatie is de aanwezigheid van oude bosrelicten bijzonder beperkt.

De locatie **Hospicebossen** beschikt over **heel hoge ecologische potenties** bij bosaanleg. De locatie heeft echter **lage recreatieve potenties en heel lage structuurversterkende potenties**.

De voordelen van de locatie zijn : hoge potenties voor versterking van de cultuurhistorische waarde van het landschap door bos, goede morfologische en functionele samenhang van de open ruimte, afwezigheid van zware industrie, goede samenhang met bestaande lokale natuurwaarden in de richting van de bossfeer, belangrijke huidige (bestaande Hospicebossen) en vroegere aanwezigheid van bos. In deze locatie speelt de aanwezigheid van oude boskernen en oude bosrelicten een aanzienlijke rol.

De nadelen van de locatie zijn : de locatie vertoont géén potenties voor het begrenzen van de stedelijke agglomeratie Gent, noch voor het scheiden van aan elkaar groeiende woonkernen. De locatie is geen onderdeel van de Gentse groenassenstructuur. Het bos zou in deze locatie slechts één schermfunctie kunnen vervullen : intensieve landbouw versus natuur. Er zijn zéér weinig inwoners zonder tuin binnen een straal van drie kilometer rond de locatie. Bovendien zijn er reeds zachte recreatieve voorzieningen in de Hospicebossen en is de aanwezigheid van wegeninfrastructuur er erg storend.

De locatie **Luchteren** vertoont **hoge recreatieve potenties**. Ze beschikt echter over **lage structuurversterkende potenties en lage ecologische potenties** bij bosaanleg.

De voordelen zijn de goede bereikbaarheid van deze locatie en de afwezigheid van zware industrie.

De nadelen zijn: de locatie is geen onderdeel van de Gentse groenassenstructuur. De aanleg van een bos zou er weinig schermfuncties vervullen. Er zijn relatief weinig inwoners zonder tuin binnen een straal van drie kilometer rond de locatie. Bovendien is de aanwezigheid van bos er heel beperkt en heeft de locatie de laatste eeuwen nooit een bosrijk karakter vertoond.

De locatie **Overdam** beschikt over **hoge recreatieve potenties, lage ecologische potenties en heel lage structuurversterkende potenties**.

De voornaamste voordelen van de locatie zijn : bosaanleg aansluitend bij het bestaande kasteelpark zou de cultuurhistorische waarde van het bestaande landschap kunnen accentueren, er wonen relatief veel inwoners zonder tuin binnen een straal van drie kilometer en de locatie is goed bereikbaar met het openbaar vervoer

De voornaamste nadelen van de locatie zijn : de geringe potenties voor het scheiden van woonkernen, de locatie vormt geen onderdeel van de Gentse groenassenstructuur of de na-

tuurlijke hoofdstructuur, de interne versnipperingsgraad is er groot, er is weinig potentieel voor schermfuncties, er is zware industrie in de nabije omgeving, de geografische diversiteit is er heel gering en de huidige en vroegere aanwezigheid van bos is er heel beperkt.

De weinig geschikte locaties

De locatie Scheldemeersen Linkeroever vertoont **matige structuurversterkende en recreatieve potenties**. De locatie beschikt echter over **lage ecologische potenties** bij bosaanleg.

De voornaamste voordelen zijn hier het belang van de locatie binnen de Gentse groenassenstructuur en natuurlijke hoofdstructuur evenals de goede samenhang van de open ruimte.

Een aantal belangrijke nadelen van de locatie zijn : de geringe potenties voor het begrenzen van de stedelijke agglomeratie Gent en voor het uit elkaar houden van groeiende woonkernen. Bosaanleg kan er de cultuurhistorische waarde van het landschap schaden. De locatie is slecht bereikbaar met het openbaar vervoer en er zijn reeds zachte recreatieve voorzieningen aanwezig langs de Schelde. Bovendien zijn in de locatie bijna geen oude boskernen of oude bosrelicten aanwezig.

De minst geschikte locaties

De locatie **Doornzelehoeksken** heeft bij bosaanleg **lage recreatieve potenties en heel lage structuurversterkende en ecologische potenties**.

Het enige criterium waar deze locatie de maximumscore op haalt is de afwezigheid van nabije recreatieve voorzieningen.

De nadelen van deze locatie zijn de volgende : de locatie beschikt over geringe potenties voor het begrenzen van het stedelijk gebied of van de woonkernen. Zij vormt geen onderdeel van de Gentse groenassenstructuur of van de natuurlijke hoofdstructuur. Er is een grote interne versnipperingsgraad door bebouwing. Een bos zou er slechts een geringe schermfunctie kunnen uitoefenen. Er is slechts een geringe bevolkingsconcentratie (met of zonder tuin) binnen drie kilometer van de locatie. De locatie is slecht bereikbaar met de fiets en er is zware industrie in de nabije omgeving.

3.5. KEUZE VAN DE LOCATIES DIE ONDERWORPEN WORDEN AAN DE HAALBAARHEIDSFASE

Er wordt geopteerd om enkel de geschikte en de meest geschikte locaties in aanmerking te nemen voor de haalbaarheidsfase. Vanuit het multifunctionaliteitsbegrip van een bos is het erg belangrijk dat geen enkele van deze locaties lage potenties vertoont, noch voor de structuurversterkende, noch voor de recreatieve, noch voor de ecologische criteria.

De volgende locaties zullen dus aan de haalbaarheidsfase worden onderworpen:

Kastelensite,
Vinderhoutse Bossen,
Gentbrugse Meersen,
Rosdam,
Oud Vliegveld,
Scheldevelde.

De locaties Kastelensite en Scheldevelde zijn beide geschikt voor de aanleg van een recreatief stadsbos voor Gent. De grens tussen deze locaties, de Klossestraat, wordt grotendeels gevormd door aaneengesloten lintbebouwing. Gezien de relatief grote tuinen met veel opgaande groenelementen rondom veel van de woningen (villa's), is deze grens in zijn geheel genomen echter relatief permeabel naar bosfuncties toe. Beide locaties zullen derhalve in de verdere analyse als één geheel worden beschouwd.

Ook de locatie Rosdam komt naar voren als een geschikte locatie voor de aanleg van een stadsbos. Omgekeerd kan de verruimde locatie Scheldevelde-Kastelensite vanuit Rosdam meegenomen worden in de verdere analyse, hoewel de drukke spoorweg tussen beide wél een relatief sterke barrière vormt voor een recreatief stadsbos. De stuurgroep opteert om de drie onderscheiden locaties als één geheel te beschouwen in de haalbaarheidsfase.

4. DE HAALBAARHEIDSFASE VOOR HET STADSBOS

4.1. DE LOCATIES

In de haalbaarheidsfase worden de locaties meegenomen die uit de rangschikkende fase als geschikt tot zeer geschikt voor bosaanleg naar voren komen.

De volgende geschikte tot zeer geschikte locaties voor de aanleg van een recreatief stadsbos werden voor het haalbaarheidsonderzoek geselecteerd :

- Kastelensite - Scheldevelde - Rosdam (als één geheel te beschouwen),
- Gentbrugse Meersen,
- Vinderhoutse Bossen,
- Oud Vliegveld.

Wat de locatie Oud Vliegveld betreft werd een MER opgesteld om een milieuvergunning te verkrijgen om er de komende 20 jaar aan ontginning te doen. Het MER werd conform verklaard en de milieuvergunning voor de ontginning werd goedgekeurd op 17 april 1997. Het gebied waar de zandontginning zal plaatsvinden, beslaat een groot gedeelte van de potentiële locatie voor het stadsbos. De komende 20 jaar kan bijgevolg geen bosaanleg plaatsvinden in een groot gedeelte van de locatie Oud Vliegveld.

Dit bebossingsproject beoogt echter de realisatie van een stadsbos op relatief korte tot middellange termijn. Derhalve wordt deze locatie niet meer aan het haalbaarheidsonderzoek onderworpen. Uit de rangschikkende fase bleek dat de locatie Oud Vliegveld geschikt is voor bosaanleg en/of spontane bebossing. Op langere termijn kan dit in overweging worden genomen. De gedeeltelijke nabestemming van het ontginningsgebied als "bos" onderlijnt de haalbaarheid van deze optie.

4.2. DE CRITERIA

De haalbaarheidscriteria worden in twee hoofdgroepen ingedeeld, namelijk :

- de criteria i.v.m. mogelijke conflicten met andere ruimteclaims, we noemen dit de aanvaardbaarheidscriteria,
- de opportuniteitscriteria voor bosaanleg.

Bij de eerste groep criteria wordt de algemene aanvaardbaarheid van een eventueel bebossingsproject op grote schaal nagegaan voor de diverse ruimtebehoevende sectoren en activiteiten (landbouw, natuur, landschap, stedelijke functies, ...). Deze categorie van criteria richt zich vooral op het nagaan van de mate waarin andere ruimtegebruikers aanspraak maken op de grond. De mate van aanvaardbaarheid wordt omgekeerd evenredig gemeten aan de mate van deze "weerstand".

Vervolgens wordt de opportuniteit voor bosaanleg nagegaan. Deze categorie van criteria richt zich vooral naar de graad van 'onmiddellijke realisatiemogelijkheid' voor het bebossingsproject (bijvoorbeeld m.b.t. verwerving). Hierbij worden de plaatselijke opportuniteiten op een gedetailleerde schaal nagegaan (bijvoorbeeld reeds bestaande bebossingsinitiatieven, landbouwers zonder rechtstreekse opvolging, gronden in eigendom van openbare besturen, ...).

Globaal moet nogmaals worden onderlijnd dat het hier gaat om een vergelijkende analyse, die de haalbaarheid van de realisatie van een bos in de diverse locaties tegen elkaar afweegt.

Tabel 5: Overzicht van de criteria van de haalbaarheidsfase

HAALBAARHEIDSCRITERIA
<i>Mogelijke conflicten met andere ruimteclaims</i>
DE AANVAARDBAARHEID VOOR DE LANDBOUWSECTOR <ul style="list-style-type: none">- Economisch belang voor de landbouwsector- Beperkingen op de mestafzet- Aanwezigheid van marginale landbouwgrond
DE AANVAARDBAARHEID VOOR DE NATUUR- EN LANDSCHAPSWAARDEN <ul style="list-style-type: none">- Aanvaardbaarheid voor de natuurwaarden- Aanvaardbaarheid voor de landschapswaarden
DE AANVAARDBAARHEID VOOR DE STEDELIJKE FUNCTIES <ul style="list-style-type: none">- Geplande uitbreiding van bedrijventerreinen- Geplande recreatieve uitbouw- Geplande woonuitbreiding
<i>Opportuniteitscriteria voor bosaanleg</i>
CRITERIA VAN JURIDISCHE EN INSTITUTIONELE AARD <ul style="list-style-type: none">- Ten gevolge van de ligging t.o.v. het Gewestplan, BPA's, vergunde verkavelingen, ...- Bestaande natuurontwikkelings- of bebossingsprojecten
CRITERIA I.V.M. DE MOGELIJKHEID TOT DE VERWERVING VAN GRONDEN OP KORTE TERMIJN <ul style="list-style-type: none">- Eigendomsstructuur (o.m. van eigendommen van openbare besturen en gemeenten)- Aanwezigheid van restgronden- Aanwezigheid van uitbollende landbouwers

4.3. DE MULTICRITERIA-ANALYSE VOOR DE HAALBAARHEIDFASE

In dit gedeelte van het rapport worden de geselecteerde locaties voor het regionaal bos aan de haalbaarheidsfase onderworpen. Per hoofdgroep van criteria wordt eerst een afzonderlijke multicriteria-analyse (de deelanalyses) uitgevoerd :

- de multicriteria-analyse voor de criteria i.v.m. mogelijke conflicten met andere ruimteclaims (de aanvaardbaarheidsanalyse),
- de multicriteria-analyse voor de opportuniteitscriteria (de opportuniteitsanalyse).

Binnen elke deelanalyse worden de resultaten getoetst aan verschillende scenario's, waarbij de impact van de toegekende gewichten nagegaan wordt.

In de eerste deelanalyse wordt de globale aanvaardbaarheid van het project voor de verschillende sectoren nagegaan. Dit laat toe om op een grotere schaal (macroschaal) te werken. Uit de resultaten van deze deelanalyse worden de meest aanvaardbare locaties geselecteerd.

Na deze selectie kunnen de overblijvende locaties aan de opportuniteitsanalyse worden onderworpen. De uitwerking van de opportuniteitsanalyse laat toe om op een meer gedetailleerd aggregatieniveau informatie te verwerven en te verwerken. Hierbij kan meer aandacht worden geschonken aan het grondgebruik op niveau van het terrein zelf. Dit vergt een zeer gedetailleerd en tijdrovend empirisch onderzoek (zoals het grondgebruik perceel per perceel) m.b.t. informatie die deels moeilijk toegankelijk is (zoals eigendoms- of pachtsituatie, professionele positie van de uitbater, bv. uitboller of landbouwer met opvolger, ...).

Het onderzoek wordt derhalve gefaseerd opgevat. In een eerste fase, die hier wordt gepresenteerd, worden de na de geschiktheidsanalyse geselecteerde potentiële locaties aan een aanvaardbaarheidsanalyse onderworpen volgens de gekozen criteria. Hiervoor wordt de heden beschikbare informatie verwerkt. Op basis van deze analyse is het mogelijk een beeld te verwerven van de relatieve afweging tussen de alternatieve locaties. Het aangeven van de locaties met de grootste kans tot realisatie volgens de aanvaardbaarheidscriteria is de huidige finaliteit van de studie.

Aangezien in de meeste locaties het merendeel van de site in landbouwgebruik is, wordt in het basisscenario van de aanvaardbaarheidsanalyse het hoogste gewicht toegekend aan de aanvaardbaarheid voor de landbouwsector. De drie criteria die de landbouwsector bepalen worden als evenwaardig beschouwd in het basisscenario en krijgen een zelfde gewicht toegekend.

4.3.1. Resultaat van de aanvaardbaarheidsanalyse

In tabel 6 op pagina 27 wordt een overzicht gegeven van de locaties onderworpen aan de aanvaardbaarheidscriteria volgens het basisscenario.

De drie locaties **Gentbrugse Meersen** (76 %), **Vinderhoutse Bossen** (75 %), en **Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam** (73 %) behalen alle drie een heel hoge eindscore (> 70 %) in de multicriteria-analyse voor de haalbaarheidscriteria.

Aangezien het om een vergelijkende analyse gaat die de haalbaarheid van de realisatie van een bos in de verschillende locaties tegen elkaar afweegt, mogen deze eindscores niet als absoluut worden beschouwd. Bovendien is het verschil in eindscore tussen de drie locaties erg gering. Derhalve kan worden gesteld dat op basis van de eindscores weinig of geen differentiatie optreedt tussen de verschillende locaties wat de aanvaardbaarheid van de aanleg van een stadsbos betreft.

Hieronder volgt een beknopte bespreking van de aanvaardbaarheid van een stadsbos in de drie locaties. Hierbij worden de aanvaardbaarheid voor de landbouwsector, de natuur- en landschapswaarden en de stedelijke functies afzonderlijk toegelicht.

Bebossing is voor de landbouwsector het meest aanvaardbaar in de Gentbrugse Meersen. De Gentbrugse Meersen behoren vanuit het gezichtspunt van de ontwikkeling van de stedelijke functies tot de **meest aanvaardbare locaties**. Daarentegen is de **aanvaardbaarheid voor de natuur- en landschapswaarden er slecht** bij de aanleg van een stadsbos van minstens 100 ha.

De locatie situeert zich volledig in het stedelijk gebied en voor de toekomst kan worden ingeschat dat de landbouwsector er geen claim meer zal uitoefenen.

In deze locatie is de aanvaardbaarheid voor de aanleg van een stadsbos van minstens 100 ha erg gering voor de natuur- en landschapswaarden. De locatie beschikt over een geringe oppervlakte en bovendien is een groot deel van de oppervlakte van de locatie

Tabel 6: Locaties onderworpen aan de aanvaardbaarheidscriteria volgens het basisscenario

	GEWICHT	Gentbrugse Meersen	Kastelensite - Scheldevelde - Rosdam	Vinderhoutse Bossen
AANVAARDBAARHEID VOOR DE LANDBOUWSECTOR				
<i>bepaald d.m.v. het economisch belang van de landbouwsector</i>	4	-	16	12
<i>bepaald d.m.v. beperkingen op de mestafzet</i>	4	-	4	20
<i>bepaald d.m.v. aanwezigheid van marginale landbouwgrond</i>	4	-	12	12
Totale aanvaardbaarheid voor de landbouw	12	60	32	44
AANVAARDBAARHEID VOOR DE NATUUR- EN LANDSCHAPSWAARDEN				
<i>bepaald d.m.v. de aanwezige en potentiële natuurwaarden</i>	3	3	15	15
<i>bepaald d.m.v. de aanwezige en potentiële landschapswaarden</i>	3	6	15	9
Totale aanvaardbaarheid voor de natuur- en landschapswaarden	6	9	30	24
AANVAARDBAARHEID VOOR DE STEDELIJKE FUNCTIES				
<i>bepaald d.m.v. de geplande uitbereiding van bedrijventerreinen</i>	2	10	6	10
<i>bepaald d.m.v. de geplande recreatieve uitbouw</i>	2	10	10	2
<i>bepaald d.m.v. de geplande woonuitbereiding</i>	2	2	10	10
Totale aanvaardbaarheid voor de stedelijke functies	6	22	26	22
Resultaat op 120		91	88	90
PROCENTUEEL		76	73	75

vanuit een natuur- en landschapsstandpunt niet geschikt voor bosaanleg. Derhalve zijn de mogelijkheden voor de aanleg van een grootschalig bos er heel beperkt. Wel leent een deel van de locatie zich voor een kleinschaliger bebossing, mits het respecteren van een aantal randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden zijn het behoud van een open landschaps-corridor langs de Schelde en het behoud van het open landschapskarakter in de meersen in het noorden van de locatie en de kamgraslanden in het zuiden van de locatie. De aanleg van een kleinschaliger recreatief bos tegen de bebouwing aan en in het centraal gedeelte van de locatie behoort dan tot de mogelijkheden.

Gentbrugse Meersen behoort bij bosaanleg tot de meest aanvaardbare locaties vanuit het standpunt van de uitbreiding van bedrijventerreinen. De aanleg van een stadsbos in de Gentbrugse Meersen sluit aan op de visie van het uitbouwen van een recreatieve gordel ten zuiden van Gent. Derhalve is de aanvaardbaarheid voor de recreatieve sector zeer goed.

Wel kan de geplande woonuitbreiding in het westen van de locatie een grote claim leggen op de ruimte die voor bosaanleg in aanmerking komt. Inmiddels is de verkaveling van het woongebied gestart, waardoor de ruimte die voor de aanleg van een stadsbos in aanmerking komt, nog verder afneemt.

Vinderhoutse Bossen behoort zowel tot de **meest aanvaardbare locaties voor de landbouwsector als voor de natuur- en landschapswaarden en voor de stedelijke functies.**

Van de locaties die voor het stadsbos in aanmerking komen, kunnen de Vinderhoutse Bossen als meest aanvaardbare voor de landbouwsector worden beschouwd. Deze aanvaardbaarheid is vooral te danken aan de zware beperkingen op de mestafzet voor de hele locatie. Het economisch belang van de locatie voor de landbouwsector wordt er als matig ingeschat. De marginaliteit van de bodem wordt er als matig ingeschat, voornamelijk omwille van de aanwezigheid van marginaal gelegen landbouwpercelen rond bestaande bossen, kasteelparken en bebouwing.

Vinderhoutse Bossen behoort tot de meest aanvaardbare locaties voor de natuur- en landschapswaarden bij de aanleg van een grootschalig stadsbos. Wat de natuurwaarden betreft, dienen de natte meersen in de Kalebeekvallei te worden behouden. Vanuit een landschapsstandpunt dient het open karakter van de Kalebeekvallei en het historisch kouterlandschap te worden behouden. Mits een goede integratie in het project zullen deze natuur- en landschapswaarden voor een aanzienlijke verrijking van het stadsbos zorgen.

Vinderhoutse Bossen behoort tot de meest aanvaardbare locaties bij bosaanleg voor de "economische sector" (uitbreiding van bedrijventerreinen). Algemeen kan een verhoogde wens (druk) voor de uitbreiding van bedrijventerreinen worden vastgesteld langs de E40 (A10). Zonder een uitspraak te kunnen doen over de globaal ruimtelijke aanvaardbaarheid voor deze opties (cf. Ontwerp Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen), kan worden vastgesteld dat - ook gelet op de grote potentiële oppervlakte voor bosuitbreiding van de locatie - deze "claim" geen hypotheek legt op bosuitbreiding in de locatie Vinderhoutse Bossen.

Ook is de woonuitbreiding er beperkt tot een zeer klein gebied met een perifere ligging ten opzichte van de locatie. Enkel voor de recreatieve en toeristische sector is de aanleg van een recreatief stadsbos slecht aanvaardbaar. De locatie behoort immers tot het gebied dat de Dienst toerisme van Oost-Vlaanderen wenst voor te behouden voor extensieve natuurrecreatie. Zij wensen in het gebied het aantal bezoekers heel beperkt te houden, terwijl een recreatief stadsbos het aantal wandelaars en fietsers in de regio sterk zou doen toenemen.

Bebossing is in de locatie **Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam slechts matig aanvaardbaar voor de landbouwsector.** Daarentegen behoort Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam tot de meest aanvaardbare locaties voor de stedelijke functies en voor de natuur- en landschapswaarden.

In de locatie **Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam** is bosaanleg slechts matig aanvaardbaar voor de landbouwsector, vooral ten gevolge van de afwezigheid van (speciale) beperkingen voor de mestafzet. Het economisch belang van de landbouw wordt er globaal gezien als gering beschouwd. Door de aanwezigheid van marginale bodems in valleigebieden en marginaal gelegen landbouwpercelen rond bestaande bossen, kasteelparken en bebouwing, is er een matige aanwezigheid van marginale landbouwgronden.

Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam behoort tot de meest aanvaardbare locaties voor de natuur- en landschapswaarden bij de aanleg van een stadsbos. Wat de natuurwaarden betreft dienen de natte meersen te Rosdam te worden behouden. In de Kastelensite zelf dient de bosaanleg in beperkte mate plaats te vinden en voornamelijk te worden toegepast om het typische drevenkarakter van de locatie te versterken. Door de voldoende grote oppervlakte van de totale locatie vormen deze beperkingen echter geen probleem voor de aanleg van een grootschalig bos. Mits een goede integratie in het project zullen deze natuur- en landschapswaarden er voor een aanzienlijke verrijking van het stadsbos zorgen.

Omwille van de goede ontsluiting van het gebied en de zeer nabije ligging van Gent, kan de wens (druk) tot uitbreiding van bedrijventerreinen hier als hoog worden ingeschat. Zonder een uitspraak te doen over de globaal ruimtelijke aanvaardbaarheid van deze opties (cf. Ontwerp Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen) of de afbakening van het stedelijk gebied Gent kan hier worden vastgesteld dat de relatieve wens (claim) van de economische activiteiten in dit stadsrandelijk gebied dermate aanwezig is dat de aanvaardbaarheid van de "economische sector" geringer dient te worden ingeschat. Daartegenover staat dat een groot deel van de locatie Beschermd Landschap is, waardoor de uitbreiding van bedrijven (KMO-zones) er sterk beperkt wordt. Aan de rand van de locatie bevindt zich een heel klein woonuitbreidingsgebied dat echter geen hypothek legt op de aanleg van een stadsbos. De aanleg van een recreatief stadsbos kadert volledig in de visie van de Dienst Toerisme Oost-Vlaanderen die opteert voor het uitwerken van een zachte recreatiegordel ten zuiden van Gent tussen Leie en Schelde.

4.3.2. Indeling in globale aanvaardbaarheden

Voordien werd reeds vastgesteld dat geen differentiatie optreedt in de eindscore van de locaties in het aanvaardbaarheidsonderzoek. Derhalve speelt de eindscore bij de indeling in globale aanvaardbaarheden geen rol meer.

De indeling van de locaties in globale aanvaardbaarheden is gebaseerd op de onderlinge aanvaardbaarheden voor bosaanleg van de locaties voor de landbouwsector, de natuur- en landschapswaarden en de stedelijke functies.

De volgende globale aanvaardbaarheden worden hierbij gehanteerd :

- Meest aanvaardbare locaties : de locatie behoort voor de drie hoofdgroepen van criteria tot de meest aanvaardbare locaties
- Meer aanvaardbare locaties : afwezigheid van slechte aanvaardbaarheid voor de drie hoofdgroepen van criteria (dus enkel meest en meer aanvaardbaar voor zowel landbouwsector, natuur- en landschap als stedelijke functies)
- Minder aanvaardbare locaties : slechte aanvaardbaarheid voor één van de drie hoofdgroepen van criteria

In tabel 7 pagina 30 wordt een overzicht gegeven van de indeling in globale aanvaardbaarheden van de verschillende locaties.

Vinderhoutse Bossen kan, globaal gezien, als de **meest aanvaardbare locatie** voor de aanleg van een grootschalig stadsbos worden ingeschat. Zowel voor de landbouwsector als voor de natuur- en landschapswaarden behoort Vinderhoutse Bossen tot de meest aanvaardbare locaties. Deze voorgestelde relatief hoge aanvaardbaarheid voor alle "drie" de categorieën is het differentiërend kenmerk t.o.v. de andere locaties.

Tabel 7: Indeling in globale aanvaardbaarheden van de verschillende locaties als resultaat van de multicriteria-analyse voor de haalbaarheidscriteria voor het stadsbos

LOCATIES	aanvaardbaarheid voor de landbouwsector	aanvaardbaarheid voor natuur- en landschap	aanvaardbaarheid voor de stedelijke functies	globale aanvaardbaarheid
Vinderhoutse bossen	meest aanv.	meest aanv.	meest aanv.	meest aanvaardbaar
Kastelensite - Scheldevelde - Rosdam	matig aanv.	meest aanv.	meest aanv.	meer aanvaardbaar
Gentbrugse Meersen	meest aanv.	slecht aanv.	meest aanv.	minder aanvaardbaar

Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam kan globaal gezien tot de **meer aanvaardbare** locaties voor de aanleg van een grootschalig stadsbos worden gerekend. Deze site behoort tot de meest aanvaardbare locaties voor de natuur- en landschapswaarden en voor de stedelijke functies. In de locatie is bosaanleg slechts matig aanvaardbaar voor de landbouwsector.

Globaal gezien kan de aanleg van een grootschalig stadsbos in de **Gentbrugse Meersen** als **minder aanvaardbaar** worden ingeschat. Dit is voornamelijk te verklaren door de zeer geringe aanvaardbaarheid van "grootschalige bosaanleg" in de Gentbrugse Meersen voor de natuur- en landschapswaarden. Voor de landbouwsector is dit de meest aanvaardbare locatie voor de aanleg van een stadsbos. De locatie Gentbrugse Meersen behoort voor de stedelijke functies tot de meest geschikte locaties voor bosaanleg.

Selectie van de locaties voor het stadsbos

De vier geselecteerde locaties voor de haalbaarheidsfase zijn Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam, Vinderhoutse Bossen, Oud Vliegveld Oostakker en de Gentbrugse Meersen. In de rangschikkende fase behaalt de Kastelensite de hoogste eindscore en blijkt hierdoor de meest geschikte locatie voor de aanleg van een recreatief bos van minstens 100 ha. Ook de locaties Vinderhoutse Bossen, Gentbrugse Meersen en Oud Vliegveld behalen een goede eindscore in de geschiktheidsfase.

Wat de locatie **Oud Vliegveld** betreft, werd een MER opgesteld om een milieuvergunning te verkrijgen om er de komende 20 jaar aan ontginning te doen. Het MER werd conform verklaard en de milieuvergunning voor deze ontginning werd goedgekeurd op 17 april 1997. De komende 20 jaar kan derhalve geen bosaanleg plaatsvinden in een groot gedeelte van de locatie Oud Vliegveld.

Dit project beoogt echter de realisatie van een stadsbos op relatief korte termijn. Derhalve werd deze locatie **niet meer aan het haalbaarheidsonderzoek onderworpen**. Uit de rangschikkende fase bleek dat de locatie Oud Vliegveld **geschikt is voor bosaanleg**. **Op langere termijn** kan dit in overweging worden genomen. De gedeeltelijke nabestemming van het ontginningsgebied als "bos" onderlijnt de haalbaarheid van deze optie.

De drie locaties Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam, Vinderhoutse Bossen en Gentbrugse Meersen werden aan de aanvaardbaarheidscriteria onderworpen. Bij de aanvaardbaarheidscriteria werden drie hoofdgroepen onderscheiden :

- de aanvaardbaarheid voor de landbouwsector
- de aanvaardbaarheid voor de natuur- en landschapswaarden
- de aanvaardbaarheid voor de stedelijke functies

De drie criteria die de aanvaardbaarheid voor de landbouwsector bepalen zijn : het economisch belang van de landbouwsector, beperkingen op de mestafzet en de aanwezigheid van marginale landbouwgronden. In de multicriteria-analyse weegt de aanvaardbaarheid voor de landbouwsector zwaarder door dan de aanvaardbaarheid voor de natuur- en landschapswaarden en de aanvaardbaarheid voor de stedelijke functies.

Als resultaat van de multicriteria-analyse voor de aanvaardbaarheidscriteria en na een indeling van de locaties in globale aanvaardbaarheden werden de volgende resultaten verkregen:

- **Vinderhoutse Bossen** kan globaal gezien als de **meest aanvaardbare locatie** voor de aanleg van een recreatief stadsbos worden ingeschat. Zowel voor de landbouwsector als voor de natuur- en landschapswaarden evenals voor de stedelijke functies behoort Vinderhoutse Bossen tot de meest aanvaardbare locaties.
- **Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam** kan globaal gezien tot de **meer aanvaardbare locaties** voor de aanleg van een recreatief stadsbos worden gerekend. Deze site behoort tot de meest aanvaardbare locaties voor de natuur- en landschapswaarden en voor de stedelijke functies. In de locatie wordt bosaanleg slechts als matig aanvaardbaar voor de landbouwsector ingeschat, vooral ten gevolge van de afwezigheid van (speciale) beperkingen op de mestafzet.
- De aanleg van een recreatief stadsbos in de **Gentbrugse Meersen** kan globaal gezien

als **minder aanvaardbaar** worden ingeschat. Dit is voornamelijk te verklaren door de geringe aanvaardbaarheid van relatief grootschalige bosaanleg in de Gentbrugse Meersen voor de natuur- en landschapswaarden. Wel leent een deel van de locatie zich voor een kleinschaliger bebossing, mits het respecteren van een aantal randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden zijn het behoud van een open landschapscorridor langs de Schelde en het behoud van het open landschapskarakter in de meersen in het noorden van de locatie en de kamgraslanden in het zuiden van de locatie. De aanleg van een kleinschaliger recreatief bos tegen de bebouwing aan behoort dan tot de mogelijkheden. Dit is een overweging die bij de finale keuzebepaling over de lokalisatie van de aanleg van een recreatief stadsbos in overweging kan worden genomen. Bij de keuze betreffende de inzet van 200 - 300 ha voor een stadsbos werd immers uitgegaan van de realisatie van één locatie van minimum 100 ha. Bij handhaving van deze keuze en de lokalisatie van dit project op een site die niet de Gentbrugse Meersen is, kan derhalve worden aanbevolen een deel van het bebossingsbudget in te zetten in en rond de site Gentbrugse Meersen. Dit kan het project van de stad Gent ondersteunen als een complementair project (naar lokalisatie en functioneren) aan het recreatief stadsbosproject.

Voor de landbouwsector is dit de meest aanvaardbare locatie voor de aanleg van een stadsbos. De Gentbrugse Meersen behoort voor de stedelijke functies tot de meer geschikte locaties voor bosaanleg.

Wanneer echter de aanvaardbaarheid voor de aanleg van een kleinschaliger bos (30-40 ha) zou worden onderzocht, zou deze locatie de hoogste score behalen in de multicriteria-analyse voor de aanvaardbaarheidscriteria. Door de snelle realisatie en invulling van de verkavelingen in het gebied ten nadele van de bebosbare oppervlakte daalt het budget dat kan worden gerealiseerd.

Derhalve zal op basis van de aanvaardbaarheidscriteria de **aanleg van het recreatief stadsbos bij voorkeur plaatsvinden in de locatie Vinderhoutse Bossen of in de locatie Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam.**

Bij de concrete invulling van de aanleg van het stadsbos in een van deze locaties zullen uiteraard diverse criteria (onder meer criteria i.v.m. de landbouwsector, de natuur- en landschapswaarden en de stedelijke functies) ook randvoorwaarden aan de bebossing opleggen.

Wat het economisch belang van de landbouw betreft, zijn immers binnen de locaties ook verschillen merkbaar. Zo zal bij de concrete invulling van de aanleg van het stadsbos terdege rekening worden gehouden met het relatief hoger economisch belang van de landbouw in het Gentse deel van de locatie Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam en met het relatief hoger economisch belang van de landbouw in Vinderhoutse en Merendree in de locatie Vinderhoutse Bossen.

Ook zal bij bosaanleg rekening worden gehouden met het waardevolle landschapskarakter in de Rosdambeekvallei en het typische drevenkarakter in de Kastelensite en Scheldevelde evenals met het open landschapskarakter van de Kalebeekvallei en het historisch kouterbulkenlandschap rond de Vinderhoutse Bossen.

Door een optimale integratie in het project van de hiervoor vermelde landbouw-, natuur- en landschapswaarden, zullen deze elementen tot een aanzienlijke meerwaarde van het stadsbos bijdragen.

Het globale beeld van de afweging van de aanvaardbaarheid van het bebossingsproject levert evenwel geen eenduidigheid omtrent deze twee locaties. Wanneer meer belang gehecht wordt aan de aanvaardbaarheid voor de natuur- en landschapswaarden, zal de aanvaardbaarheid voor bosaanleg toenemen in Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam. Wanneer meer belang gehecht wordt aan de aanvaardbaarheid voor de landbouwsector, zal de aanvaardbaarheid voor bosaanleg in Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam echter afnemen en toenemen in de locatie Vinderhoutse Bossen.

Mocht men bovendien aan het criterium "beperkingen op de mestafzet" minder gewicht toekennen (of weglaten) als onderdeel van de aanvaardbaarheid voor de landbouwsector, dan

Bij bosaanleg in de Vinderhoutse Bossen zullen de natuurontwikkelingsmogelijkheden langs de Kalebeekvallei en het behoud van het open valleikarakter een meerwaarde aan het project bezorgen.

kan de locatie Vinderhoutse Bossen slechts als "matig aanvaardbaar" worden beschouwd voor de landbouwsector. Hierdoor zou in de globale aanvaardbaarheid geen differentiatie meer optreden tussen de twee locaties.

Ten slotte kan ter overweging nog worden aangegeven dat uit de geschiktheidsanalyse (rangschikkende fase) bleek dat **Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam de hoogste eindscore** behaalt in de rangschikkende fase. De locatie beschikt over zeer hoge ecologische, zeer hoge structuurversterkende en hoge recreatieve potenties. De Vinderhoutse Bossen beschikken over zeer hoge ecologische potenties en hoge structuurversterkende en recreatieve potenties.

De locatie Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam behaalt dus de hoogste eindscore in de rangschikkende fase. In het eerste deel van de haalbaarheidsfase (de aanvaardbaarheid) behaalt de locatie Vinderhoutse Bossen de hoogste eindscore. Beide locaties behoren derhalve tot de meest geschikte locaties voor de aanleg van een grootschalig stadsbos en behoren tot de "meest aanvaardbare" of "meer aanvaardbare" locaties. De resultaten en inzichten verworven in de rangschikkende fase en de haalbaarheidsfase leveren dus momenteel nog geen eenduidig beeld op omtrent de keuze voor één van beide locaties.

Een verder haalbaarheidsonderzoek voor bosaanleg (de opportuniteitsfase) zou hieromtrent meer duidelijkheid kunnen scheppen.

Er kan worden gesteld dat de twee locaties **Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam** en **Vinderhoutse Bossen**, zowel om geschiktheidsredenen als om aanvaardbaarheidsredenen, **interessante perspectieven bieden voor de aanleg van een bos van minstens 100 ha**. De uiteindelijke keuze van één van beide locaties voor het stadsbos kan uiteindelijk worden bepaald door:

- enerzijds de verworven inzichten in de verdere opportuniteitsfase;
- anderzijds de accenten of gewichten die kunnen worden toegekend aan bepaalde criteria die differentiërend zijn voor beide locaties. Het is namelijk zo dat, hoewel in de globale multicriteria-analyses relatief weinig differentiatie optreedt tussen beide locaties, toch een aantal duidelijke verschillen naar voren treden tussen beide locaties op basis van de onderlinge criteria.

Ter verduidelijking worden deze verschillen tussen de beide locaties geëxpliciteerd.

De locatie **Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam** beschikt over **hogere potenties voor versterking van de stedelijke structuur** omwille van de optimale potenties voor het scheiden van woonkernen. Anderzijds beschikt deze locatie over **een grotere interne versnipperingsgraad** dan de locatie Vinderhoutse Bossen.

De locatie **Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam** beschikt over **lagere recreatieve potenties** dan de Vinderhoutse Bossen. Dit is voornamelijk te wijten aan de storende infrastructuur (E-40, N60, N43) die deze locatie begrenst. Verder treden enkele opvallende verschillen op in bereikbaarheid tussen deze twee locaties : Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam beschikt enerzijds over een veel betere bereikbaarheid met het openbaar vervoer, anderzijds zijn de Vinderhoutse Bossen beter bereikbaar met de fiets.

De meest opvallende verschillen tussen beide locaties inzake de ecologische criteria zijn de opvallend **grotere aanwezigheid van oude boskernen** en de **belangrijke historische aanwezigheid van bos** in de locatie **Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam**.

Wat de aanvaardbaarheid voor de landbouw betreft, beschikt de **locatie Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam** over een **geringer economisch belang van de landbouw**. Anderzijds gelden in de **Vinderhoutse Bossen** veel **sterkere beperkingen op de mestafzet**.

De **aanvaardbaarheid** bij bosaanleg in de **Vinderhoutse Bossen** wordt **lager** ingeschat voor de **landschapswaarden** dan in de locatie **Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam**.

De **aanvaardbaarheid** bij bosaanleg in de **Vinderhoutse Bossen** wordt **lager** ingeschat voor de **stedelijke functies** dan in de locatie **Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam**. De aanleg van een recreatief stadsbos in de locatie **Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam** kadert volledig in de visie van de Dienst Toerisme Oost-Vlaanderen, die opteert voor het uitwerken van een zachte recreatiegordel ten zuiden van Gent, tussen Schelde en Leie. De Vinderhoutse Bossen liggen echter in een gebied dat de Dienst Toerisme Oost-Vlaanderen wenst voor te behouden voor extensieve natuurrecreatie.

Op basis van het belang dat aan de bovenvermelde criteria gehecht wordt, zou een **bewuste keuze voor één van beide locaties** kunnen worden gemaakt.

Afhankelijk van deze keuze zal de realisatie van een recreatief stadsbos van minstens 100 ha derhalve in de locatie(s) **Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam** en/of de **Vinderhoutse Bossen** plaatsvinden. Complementair aan deze realisatie kan **ten oosten van Gent bosuitbreiding op kleinere schaal** in de **Gentbrugse Meersen** plaatsvinden.

Spontaan kan de indruk ontstaan dat vanuit een sociaal oogpunt de aanleg van een recreatief stadsbos best ten oosten van Gent plaatsvindt. In het oostelijk deel van de zoekzone voor het stadsbos is de open ruimte die voor bosaanleg in aanmerking komt echter zeer beperkt (enkel de Gentbrugse Meersen en het Oud Vliegveld van Lochristi voldeden aan de selectiecriteria om als potentiële locatie te worden opgenomen). Alhoewel de locatie Oud Vliegveld interessante perspectieven biedt voor bosaanleg, verhinderen de ontginningsactiviteiten er de realisatie van een stadsbos op relatief korte termijn. De locatie **Gentbrugse Meersen** beschikt over een relatief kleine oppervlakte en bovendien moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van een aantal

belangrijke natuur- en landschapswaarden die niet voor bebossing in aanmerking komen en de realisatie van woonuitbreiding op de voor bebossing in aanmerking komende open ruimte. Hierdoor zijn de bebossingsmogelijkheden binnen de Gentbrugse Meersen te beperkt om de recreatieve druk op te vangen die kan ontstaan bij de realisatie van een stadsbos. We stellen dus vast dat naast de realisatie van bebossingsprojecten van meer lokale aard in het oosten van Gent (zoals bosaanleg in de Gentbrugse Meersen) ook moet worden gezocht naar de realisatiemogelijkheid van een grootschaliger recreatief stadsbos.

Houden we rekening met de inwoners van tuinarme wijken rond de locaties, dan komen we tot de vaststelling dat naast de Gentbrugse Meersen ook de locaties Vinderhoutse Bossen en Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam vanuit een sociaal standpunt interessante mogelijkheden bieden voor de realisatie van een stadsbos. Dit kan grotendeels worden verklaard door de zeer nabije ligging van deze locaties bij de stad Gent. Deze locaties bieden bovendien wel kansen voor de realisatie van een stadsbos van minstens 100 ha.

Talrijke criteria tonen aan dat de locaties Vinderhoutse Bossen en Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam de meest interessante perspectieven bieden voor de realisatie van een stadsbos van minstens 100 ha. Kleinschaliger bosuitbreiding in de Gentbrugse Meersen kan een geschikt alternatief bieden om op korte termijn reeds deels aan de sociale behoeften ten oosten van Gent te voldoen.

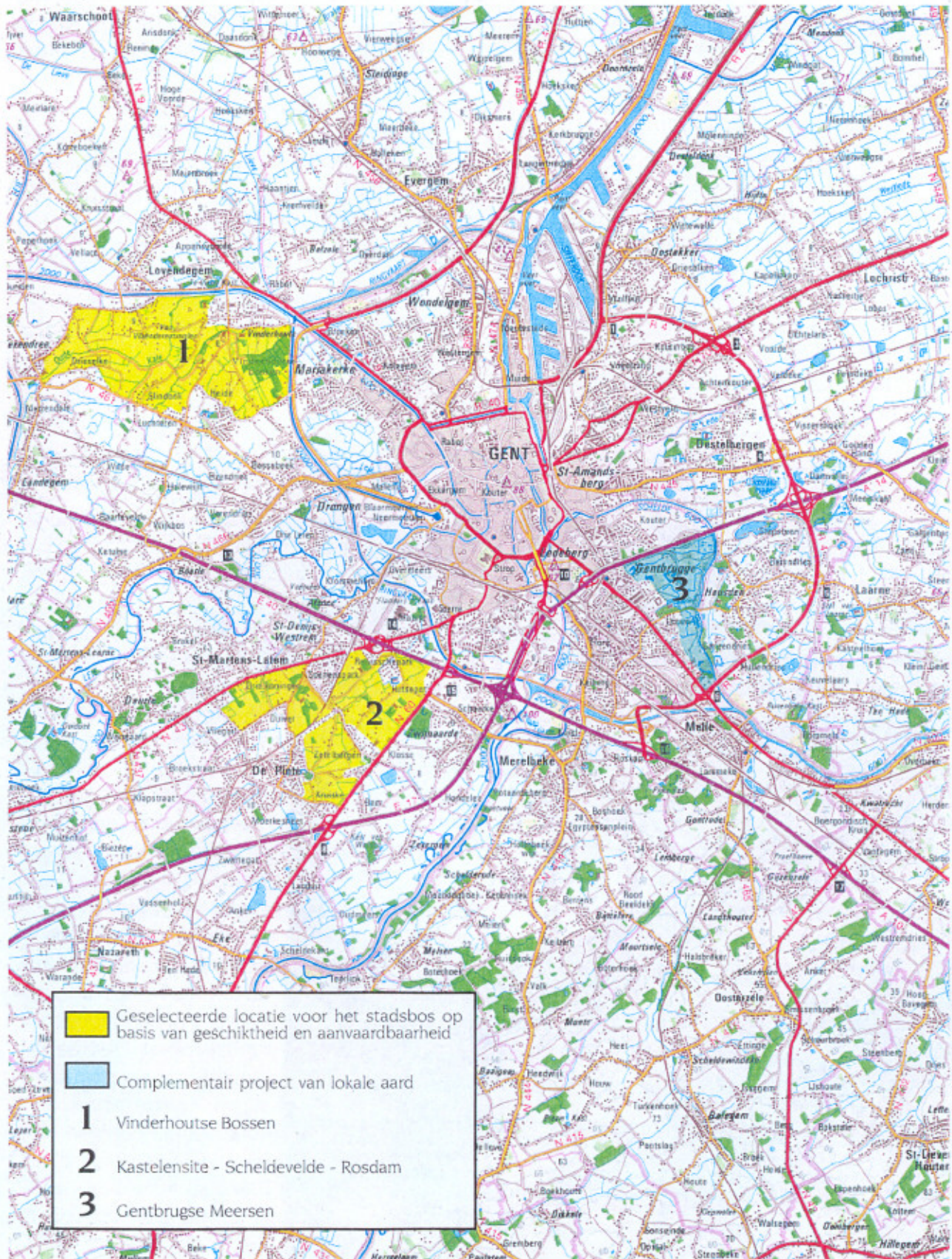
Op kaart 3 (pagina 36) wordt de selectie van de locaties voor het stadsbos geïllustreerd.

Een verdere analyse/afweging van de opportuniteitscriteria voor de sites Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam en Vinderhoutse Bossen kan als product een dubbele finaliteit opleveren. Enerzijds kan deze afweging een nader differentiërend beeld leveren m.b.t. beide locaties in functie van de verdere keuzevorming. Anderzijds zal deze analyse ook inzicht verschaffen in de uitvoeringsmogelijkheden van een bebossingsprogramma, onafhankelijk van een keuze tussen beide locaties. Tenslotte kan nogmaals worden gewezen op een "externe" finaliteit van dit onderzoek, met name een "input" m.b.t. het afbakeningsproces van het stedelijk gebied Gent. De locaties voor het recreatief stadsbos kunnen voor de ontwikkeling van dit ruimtelijk ontwikkelingsperspectief als "bouwstenen of als grenzen" fungeren. Omgekeerd zal het afbakeningsproces van het stedelijk gebied Gent een nadere invulling geven van het kader voor de keuzevorming m.b.t. het bebossingsproject "recreatief stadsbos" (naar lokalisatie, vorm en functie, verscheidenheid en complementariteit, functionele, infrastructurele en landschappelijke inpasbaarheid, ...).

Bij bosaanleg in de Kastelensite zal het typische drevenkarakter op een optimale manier in het stadsbosproject moeten worden ingepast.

Kaart 3: Selectie van de locaties voor het stadsbos

- Geselecteerde locatie voor het stadsbos op basis van geschiktheid en aanvaardbaarheid
- Complementair project van lokale aard
- 1** Vinderhoutse Bossen
- 2** Kastelensite - Scheldevelde - Rosdam
- 3** Gentbrugse Meersen

Besluit

Diverse beleids- en wetenschappelijke documenten wijzen op een belangrijk bostekort in Vlaanderen. De lage bebossingsgraad en de grote sociale behoefte aan openbaar bos duiden op een verscherping van dit probleem in de omgeving van Gent. Bovendien worden groengebieden steeds vaker als essentieel beschouwd voor de leefbaarheid van de stad. Gebaseerd op deze realiteit werd een project opgestart met als doel de concrete realisatie van een stadsbos en een regionaal bos. Als aanzet hiertoe werd een studie opgestart naar de beste inplantingsplaats voor het stadsbos en het regionaal bos. Deze brochure behandelt de context en objectieven van het onderzoek naar een stadsbos evenals de localisatiestudie. Het voorlopig resultaat van de studie zijn twee geschikte locaties voor de aanleg van een stadsbos, waarvan de praktische realisatiekansen relatief hoog worden ingeschat (zie kaart 3, pagina 36).

Het onderzoek naar de beste locaties vond in drie stappen plaats.

- In een eerste stap werden twaalf potentiële locaties voor de aanleg van een stadsbos geselecteerd.
- In een tweede stap werd de theoretische geschiktheid van deze twaalf locaties door middel van een multicriteria-analyse nagegaan. Diverse recreatieve, ecologische en structuurversterkende criteria toonden aan dat de locaties "Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam", "Vinderhoutse Bossen", "Gentbrugse Meersen" en het "Oud Vliegveld" te Lochristi geschikt zijn voor de aanleg van een recreatief stadsbos.
- In een derde stap werd de aanvaardbaarheid van het project voor de verschillende sectoren nagegaan. De aanvaardbaarheid van bosaanleg voor de landbouwsector, de natuur- en landschapswaarden en de stedelijke functies wordt relatief hoog ingeschat in de locaties Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam en Vinderhoutse Bossen. In de locatie Oud Vliegveld verhindert de ontginning - die er de komende twintig jaar zal plaatsvinden - de realisatie van een stadsbos op korte termijn. Bosuitbreiding van meer dan 100 ha wordt in de Gentbrugse Meersen als slecht aanvaardbaar ervaren voor de natuur- en landschapswaarden. Met andere woorden, de beoogde bosuitbreiding is het meest aanvaardbaar in "Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam" en in "Vinderhoutse Bossen".

De twee locaties "Kastelensite-Scheldevelde-Rosdam" en "Vinderhoutse Bossen" lenen zich het best voor de realisatie van een recreatief stadsbos. Zowel omwille van hun geschiktheid voor bosaanleg als door hun relatief goede aanvaardbaarheid bieden deze twee locaties immers interessante perspectieven voor de aanleg van een bos van minstens 100 ha. De definitieve keuze voor de aanleg van het stadsbos in één van beide locaties zal tijdens de verdere besluitvorming van het project plaatsvinden.

Een complementair natuurontwikkelingsproject, waarin bosuitbreiding op veel kleinere schaal een rol speelt, kan in de Gentbrugse Meersen plaatsvinden mits de volgende randvoorwaarden worden gerespecteerd: behoud van een open landschapscorridor langs de Schelde, behoud van het open landschapskarakter in de meersen in het noorden en de kamgraslanden in het zuiden van de locatie.

Provincie Oost-Vlaanderen, Dienst 81, Planning en Natuurbehoud
Gouvernementstraat 1 - 9000 Gent
tel. 09/267.80.00
fax. 09/267.80.99

AMINAL, Afdeling Bos en Groen
Graaf de Ferraris-gebouw (4^e verd.)
Emile Jacquainlaan 156, bus 8 - 1000 Brussel
tel. 02/553.81.01
fax. 02/553.81.05

Vlaamse Bosbouwvereniging
Geraardsbergsesteenweg 267 - 9090 Melle
tel. 09/252.21.13
fax. 09/252.54.66

Provincie
Oost-Vlaanderen

UNIVERSITEIT
GENT

VLAAMSE BOSBOUWERENIGING